

THE LITHUANIAN WEEKLY
"KOVA"
Published every Friday by the
LITHUANIAN SOCIALIST FED-
ERATION OF AMERICA
[Incorporated April 28, 1908.]
"KOVA"
1815 E. Moyamensing Avenue
PHILADELPHIA, PA.

KOVA

LIETUVIŠKAS SAVAITRAŠIS
"KOVA"
Išleina kas Pėntynia, Loidžia
LIETUVIŲ SOCIALIZISTŲ SA-
JUNGA AMERIKOJE
Inkorporuota Balandžio 28 d. 1908.
"KOVA"
1815 E. Moyamensing Avenue
PHILADELPHIA, PA.

Nr. 32.

Philadelphia, 11 d. Rugpjūčio (August), 1911 m.

Metas VII

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA.

TURINYS.

Casum Vilens	Įkirus svečiai	381
Strazdas	Soli deo gloria (eilės)	382
Purvis	Melų melai	382
Žagaras	Neužganėdinantis padėjimas	384
L.F. & M.-R.	Socializmo trupiniai	385
APŽVALGA		385
AMERIKA		386
UŽSIENIS		386
DARBININKŲ GYVENIMAS		387
IŠ DRAUGIJŲ GYVENIMO		387
KORESPONDENCIJOS		388
MOTERŲ SKYRIUS:		
	Ko kudikis nuo motinos reikalautų	389
	Vergės mergaitės Japonijoje	389
SAJUNGOS REIKALAI		389

„Revoliucijos Atbalsiai“

Naujai išėjo iš spaudos pulki ir naudinga knygelė, papuošta paveiks-
lais. Knygelė originališkai parašyta — Seno Vinco, iš revolucijos
laikų Lietuvoje. Turi 47 puslapius, kaina 15 c. 10 Egzempliorių už \$1.00.
Daugiau imant dar pigiau.

Pinigus siųskite „Money Order“, ar krasos ženkleliais. Adresu:

V. Jakštys.

1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

Užsirašykite literatūros ir drauginių mokslu žiurnala „Laisvąja Žmonija“.

Kaina metams tik 50 c.

«LAISVOJ ŽMONIJA» su įvairiomis drauginėmis teorijo-
mis, ypatingai su anarchizmo teorija, nes talpina raštus P. Kro-
potkino, Bakunino, E. Rekliau ir kitų. Gal kam ir nepatinka to
kis «L. Ž.» turinys, bet norint išdirbti platesnį regratį — reikalin-
ga skaityti tokius raštus.

«Laisvoj Žmonija» stovi už išsiliuosavimą žmonijos iš politi-
škos ekonomiškos vergijos.

Jei nėsi matęs, pareikalauk NNI ir 2 pažiūrai įdėdamas sidab-
rinį dešimtuką (10 c.) į laišką ir bus prisiūsta.

Užsirašant metams, siųskite Money Orderiu. Adresas:

«Laisvoji Žmonija»

1613 So. Halsted St., Chicago, Ill.

THE LITHUANIAN
WEEKLY
„KOVA“
PUBLISHED EVERY
FRIDAY BY THE
Lithuanian Socialist Federation of America
K. VIDIKAS, Editor. —:— A. ŽYMONTAS, Business Manager
SUBSCRIPTION RATES
in all parts of the World
PRENUMERATA
visose dalyse sviete
One year . . . . . \$2.00 Vieniems metams \$2.00
Six months . . . . . 1.00 Šešioms mėnesiams 1.00
Three months . . . . . .50 Trims mėnesiams 50
ADVERTISEMENT RATES ON
APPLICATION. APGARŠINIMŲ KAINOS ANT
UŽKLAUSIMO.

“KOVA”

1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.
Telefonas, Keystone, Main 2958.

Atlikime priedermę.

Mūsų Sąjungos organizatyviškame gyvenime nevisi atleka sa-
vo priedermę ir tas negeistinas apsiereiškimas, mūsų nerangumas —
daug ir labai daug kenkia mums patiems. Pavyzdin privesiu
keliatą faktų:

Pereitais metais Centro Komitetų konferencija, rado reikalin-
gu ūmai pagerinti Sąjungos finansinį stovį ir nutarė, kad kiekvie-
nas sąjungietis tuojau užmokėtų po 25 c. į metus nepaprastos mo-
kesties. Ir iki šiol ta priedermė neatlikta.

Nutarta nuo Naujų Metų mokėti algą Centro sekretoriui ir
tam dalykui niekas nepasirūpino padauginti įplaukas. Taigi, mo-
kama alga iš mėnesinių duoklių.

VI LSS. susivažiavimas nutarė užmokėti buvusiam redakto-
riui 70 dol. skolos ir už dvi savaitis algos. Administracija išpildė-
tuos visus nutarimus ir buvęs mažas Sąjungos išdas ištuštėjo.

Dabar ką reikia daryti?

Aš nenoriu šūkauti, kad «Kova» pavojuje, bet jei ir ant
toliau sąjungiečiai privers administraciją išmokėti visus esančius iš-
de pinigų, administracijai prisieis bėda su finansais.

Jūs pastatote ad-ją į nemalonų padėjimą, prisakote daugiau
išmokėti, bet visai nesirūpinate padidinti įplaukas. Negana dar
to, net mėnesines mokesčius daugumas sąjungiečių užsimoka syki
į 4-5 mėnesius. Toks didelis nerangumas ir netikimas prieder-
mių, skaudžiai atsiliepia į Sąjungos gyvenimą.

Draugai! Jums brangi Socializmo idėja su laikraščiu «Kova»,
kuri skelbia tą idėją, todėl ūmai ateikite pagalbon savo darbu.

«Kovos» Administracija.

Susirinkimas.

Teiksitės susirinkti kuoskaitlingiausia, kaip kuopos nariams,
taip ir neprigulinti, ant LSS. 19 kuopos mėnesinio susirinkimo, ku-
ris bus laikomas 13 d. rugpjūčio. Prasidės 9:30 val. ryte. 101-103
Grand St. Brooklyn, N. Y.

Org. A. Dagis.

KOVOS Agentai.

J. BUKANTIS, 77a Endicot st., Boston, Mass.
 K. DEMIKIS, 41 New Empire st., Wilkes Barre, Pa.
 A. L. REIKAS, 4547 Cambridge st., Philadelphia, Pa. Frankford.
 A. J. NERIS, Box 195, Easton, Pa.

LIETUVIŲ SOCIJALISTŲ SAJUNGOS ISLEISTOS
 KNYGOS, KURIAS KIKVIENAS SAJUNGIETIS
 BUTINAI TURĖTŲ PERSKAITYT IR PLATINT.

1. Politiškas minių straikas ..... 8c.
2. Kūdikių vergija «laisvoje» Amerikoje ..... 5c.
3. Kovotojų Giesmės ..... 15c.
4. Priėkūs Engels ..... 15c.
5. Moters ir politika ..... 15c.
6. Kunigai, bedieviai ir socijaldemokratai ..... 10c.
7. Darbininkų spauda ir jos priežastis ..... 10c.
8. Valstybė ir socijalizmas ..... 10c.
9. Ateities surėdymas ..... 15c.
10. «Trimitas» (dar spaudoje) ..... 75c.
11. Darbininko sveikata ..... 10c.
12. Socijaldemokratų mokslo pamatai ..... 20c.
13. Prasikaltimai ir Prasikalteliai ..... 10c.
 Netikėtai, 3-jų veiksmų komedija ..... 10c.

APART ČIA PAMINĖTŲ KNYGŲ «KOVOS» AD-
 MINISTRACIJOJE — KNYGŲ SANKROVOJE GA-
 LIMA GAUTI VISASKITAS KNYGAS, KOKIOS
 TIK YRA IŠLESTOS LIETUVIŲ KALBOJE.

“K O V A”

1815 E. MOYAMENSING AVE., PHILADELPHIA, PA.

**“Feeling Better Already
 Thank You!”**

Mielai aš pa-
 klausiau jūsų
 patarimo ir iš-
 tityčiau su

**Dr. Richter'io
 Pain-
 Expelleriu.**

Dingo skaudėjimas kakle ir diegi-
 mas šone, jaučiuos visiškai gerai. Pri-
 valo būti kiekvienos šeimos šepoje.
 Sergėkis nuo pamėgdžiotų. 25c. ir 50c.

F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl Street, New York.
 Richter io Congo Pillės yra geros nuo viduriu sukietėjimo. 25c. ir 50c.

Revoliucijos Gimimo Momentas.

NAUJAS GRAŽUS PAVEIKSLAS Šis paveikslas perstato Revoliucijos gim-
 mo momentą: sukylimą liaudies prieš caris-
 ką valdžią. Paveikslas didumas 14X18 colių, prekė su prisutimu 20c., daugiau imantiems ant
 karto, nuleidžiama 50 procentų. Ji parduodama todėl taip pigiai, kad norime praplauti tarpe
 darbininkų klasės revoliucijoniškas mintis.

• Norintieji turėt šį paveikslą krepkitišė | “Kovos” Administracija.

Bell Telephone, Dickinson 3757 w

Dr. Ignotas Stankus

Vienatinis tikras daktaras-lietuvis Philadelphijoje

įrengė ligonbutį ir klyniką
 su laboratorija Philadelphij-
 jos mieste. Tame pačiame
 name įrengė savo locną ap-
 tieką, kurioje randasi naujo
 išradimo geriausi vaistai

PASARGA: Mano ligon-
 butyje ir klinikoje turiu po
 savo priežiūra sveimtiaučių
 daktarus specialistus pagel-
 bai prie operacijų ir pavojingų
 ligų. Pas mane visi li-
 goniai išsigydo ir pasilieka
 sveiki. Vaistus siunčiu ir į
 kitus šteitus ir į visas šalis.

Gydau Visokias Ligas.

Su sena ir nauja metoda su
 chemiškais ir medicinos gy-
 duolėmis, su vandeniu (hy-
 drotherapy), kraujo skystim-
 mu (serotherapy), su moks-
 lu psichologijos (psychothe-
 rapy), kaip tai žodžiais, nu-
 rodytu, atkreipimu atydos
 ir tt. Gydau su elektra (electrotherapy), X-ray (šviesa, permatanti visą ku-
 ną žmogaus), greita elektra (hyfrequency) Galvana elektra, Paradejaus elek-
 tra ir kitomis suvienytais elektromis. Darydamas operacijas išgydau viso
 kias organiškias ligas, kurių negalima išgydyti vaistais ir kitais prietaisais.

Turiu įsitaisęs savo locnas elkra gydymo mašinas.

Visi sroganti krepkitišė prie daktaro STANKAUS asabiškai arba laišku, o
 busite užganėdinti nes jis gydo pasekmingiausiai visokias ligas ir daro viso-
 kes operacijas savo locnam ligonbutyje. Daktariška roda su teisingais pata-
 rimais duoda DYKAI, — ypatičkai par telefona ir par laiškais beskirto
 kaip toli gyvenat; Amerikoje, Kanadoje, Anglijoje ir kitose šaliose svieto.

DR. IGNATIUS STANKUS
 1220 So. Broad St., Philadelphia, Pa.

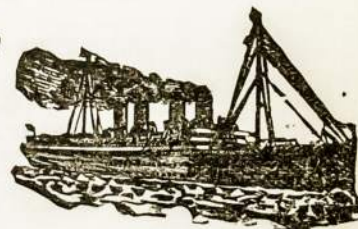
Valandos ofico: Nuo 9 iki 12, nuo 2 iki 4 p. p. ir nuo 6 iki 8 vakare.
 Nedėldieniais nuo 1 iki 4 po pietų.

Šitas paveikslas parodo, kaip Dr. Ig-
 Stankus su pagelba elektros šviesos
 (X-ray) permato visą žmogaus kūną
 ir atrauda pavojingas ligas.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA
 Lietuviška Banka
 Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.
 Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas ša-
 lis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikiety.

Parduodame geležinkelių tikiety į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

Į kirus svečiai.

AMERIKON atvažiuo iš Lietuvos kunigai: Juozas Tumas, «ištremtasis» *Villies* redaktorius, ir Kastantas Alšauskas, Kauno klebonas, «Saulės» bendrovės pirmininkas, o atvažiuo jie čion, kad iš mūsų prisikolektuoti dolerių «Saulės» mokyklai, žinoma, kunigiškai-davatkaiškai-ca riškai-patrijotiškai.

Jie dabar vieši Chicagoj.

Chicago «patrijotai», krikščioniškiesiems demokratams ir republikonams: Balučiai-Dzukai-Balevičiai, Brad chuliai ir visas kitų abazas, tarytum koks spiečius apspito tuos kunigėlius, vaikščioja ant pirštų galų ir šokinėja apie juos, it kokie lakejai, ir neišpasakytai linksminasi, jog susilaukė vyresnių už save sėbrų-patronų. Kelia Chicago «patrijotai» svečiams kunigams puotas ir «intelektuališko išsivystymo» vakarėlius. Kunigus kaip sviestu tepą ir jų dvasia kyla, kaip ant mielių.

Venite adoremus (eikite pasikloniokime)!

Iš pasigarsinimų matyt, kad tie mūsų dvasiškiesiems svečiams rengs prakalbas, kurlomis žadins patrijotiškus išsivijų jausmus, sakys pamokslus apie «tėvynės meilę» ir, tokiu būdu apkvaityne klausytojus, rinks iš jų kolektas, kad su pagalba išsuktų dolerių ir centų galėtų geriau užtvirtinti kunigijos letenas ant Lietuvos liaudies.

N30 Lietuvos kn. J. Tumas tik po ilgų «privadkų», bei privadžiojimų, lig-kad neišdrįsdamas, galians pasisakų, kad jo ir kn. Alšausko misija (pasiuntimas) Amerikoje — tai rinkti pinigus «Saulės» mokyklai, per kurią jie sakosi «kelia» lietuvišką «kultūrą». Atvirai nesako žmogus, kad ta mokykla yra tai vieta prirengimui kandidatų į kunigus, kuniginių liaudies mokytojų, mokymui kunigų seserų ir tt., žodžiu sakant, sustiprinimui kunigų viešpatystės Lietuvoje.

«Gerbiamieji» mūsų svečiai nesikreipia į Amerikos lietuvius, stačiai ir atvirai pasisakydami, kad iš amerikiečių aukų jie stiprins katalikystę bei kunigiją Lietuvoje; nes, jeigu taip pasiaiškintų, tai tegalėtų skusti tik tikinčiuosius čionaitinius lietuvius. Todėl jie mėgina pridumti Amerikos lietuviškai jai liaudžiai dulkių į akis, dagi ir patįs dulkes mėgsta. Jie atsikreipia į mus, išsivius, su maišais patrijotiškųjų sensacijų: žino jie, kad ant tos meškerės galima bus gaudyti dolerius ne tik iš patrijotų katalikų kišenių, bet ir iš tulų patrijotų laisvamanių kišenių. Mat, kunigams laisvamanių pinigai nesmirdi, nors laisvamaniai patįs jiems ir labai smirdi.

Minėtame Lietuvos num. kn. Tumas aprauda skaitlingą išsivystę iš Lietuvos, kaip negeistiną Lietuvai apsirėiskimą, iš kurio ji turi didžią skriaudą. Ir jis rėkia iš visos kakarinės, kad išsiviviai atlygintų tą «skriaudą tėvynei» pinigais ir butinu sugrįžimu. Kad šimtai tūkstančių dolerių kasmet plaukfa iš Amerikos į Lietuvą, tai kn. Tumas neskaito to už joki atlyginimą tėvynei, nes tais pinigais pasinaudoja išsivijų giminės ir draugai; nes tie pinigai neina ant bažnytinių mokyklų. Nnuodė kunigai, kad pas Amerikos lietuvi yra keli centai, ir štai jie apniko ji, idant jo tuos kelis centus vardan tautiškos kultūros pervesti į kunigų kišenių.

Kn. Tumas tiktai gale savo straipsnio prisimena apie pinigus, o dabar šaukia išsivius lietuvius grįžti namo laiku: mat, reikia prielti prie išsivijų dailiai, išpalengva, paglostant jų jausmus per parodymą, kaip jie yra brangūs ir naudingi tėvynei veikėjai.

«Grįžkite namo, kol dar jums lieka nors keliolika metų sveikatos diktam darbui!»

Ką gi Tumas čia šaukia grįžti namo? Gal inteligentus? Ne. Tų tiek mažai Amerikoje tėra, kad nebutų Tumui apsimokėję nei

belsties iš Lietuvos. Be to, vietiniai lietuviai ir šiaip jau savo tarpe permažai teturi inteligentų. Dar mums, Amerikos lietuviams, praverėtų iš Europos kviesti inteligentus, kad mums padėtų apsišviesti. Taigi nėra ko stengtis išvylioti iš mūsų tuos kelis mūsų inteligentus. Ir kunigą Tumą mes laikome bent ant tiek protiną, kad darome išvedimą, jog jis ne dėlei mūsų amerikonių inteligentų kvietimo namo atvažiuo pas mus.

Tatai Tumas atvažiuo pas mūsų ne-inteligentus, pas mūsų skurdžius darbininkus, kuriuos nepakeliamos gyvenimo sąlygos išvijo iš giminės — nesakome iš tėvynės, nes darbininkas, — kuris turi trankytis po pasaulio kampus, idant susijieškoti sau bent kiek žmoniškesnį pragyvenimą, — neturi tėvynės, o turi tik gimtinę. Dauguma tų žmonių išstruko iš nepakeliamos ekonominės vergovės savo gimtinėj. Jiems gimtinė tėra davusi tik vargingą gyvastį, vargingą vaikystę, vargingą jaunystę, vargingą subrendusį amžių! Tik mažuma atsinešė iš giminės šokių tokius šviesos spindulėlius. O Tumas šaukia, kad vargšeliai darbininkai būtų gimtinei dėkingi, kad jie «atsilygintų» tėvynei. Bet už ką? Ar už tai, kad jie išstruko iš giminės skurdo ir nevalios ant laisvesnio oro? Ar už tai, kad nenorėjo ten mergauti ar bernauti už 20-30 rublių į metus?

Kam Tumas juos kviečia į gimtinę? — Gal, kad jie šviestų ir judintų savo brolius, beesančius gimtinėje? Kad keltų juos prieš politiškus, ekonomiškus ir dvasiškus pavergėjus? O ne! Tumas ant tiek gudrus, kad jis nešauks juos gimtinėn su tokiais tikslais.

Kam-gi juos kviečia Tumas į gimtinę, ir kokį gerą jie tenai galėtų padaryti sau ar «atsilyginimui su tėvyne»? Daugiausia jų sugrįžusių turėtų vėl mergauti ar bernauti ar kumečiant. Todėl čia negali būti nei kalbos apie kokį ten darbą «labai tėvynės kultūros», kaip jų Tumas supranta. Negali būti kalbos apie tai ypač dėlto, kad tiktai mažą mažumą iš sugrįžusių amerikiečių kunigams tepasisektų užsikinkyti į savo kuniginės kultūros ratus. Paskui vėla, tie, kurie neparsiveža pinigų arba tie, kurie menkai teparsiveža (o tokių yra daug), paprastai pasibaisėja mergauti ar bernauti, ir traukia kur į Rusijos miestus, kur visgi biskį geriau gyventi, negu vergaujant ukininkui.

Ir ar tikrai nuoširdžiai Tumas nori, kad buvusieji lietuvos bernai ir mergos skubiai grįžtų gimtinėn, kad tenai skleisti kultūrą? O ne! ir da ne! Jam dabar rupi išsiuoti-iliuoti patrijotiškų jausmus abelnai ir tokiu būdu vylioti dolerius iš Amerikos skurdžių «dideliame patrijotiškame reikalui» — «Saulės» mokyklai Kaune! Tam kuniginiam tamsinimo urvui! Tai dvasios romijimo vietai! Toms kilpoms, įtaisytoms, kad painioti Lietuvos jaunuomenės dvasią! Kad užtvirtinti klerikalizmo, buržuazijos ir biurokratijos viešpatavimą Lietuvoje!

Juk ne už dyką vidaus dalykų ministeris Stolypinas paskyrė «Saulės» kursams 500 rub. pašalpos! Juk ne už dyką «Saulės» pirmininkas kn. Alšauskas, keliadamas į Europą «gydyties», gavo nuo valdžios 200 rublių!

Galima laukti, kad «Saulės» kursai priauklės tokių tėvynei sunų, kad valdžiai nereikės net šnipai užlaikyti.

Jeigu kuris mūsų brolis amerikietis, darbininkas, ankautų kunigų Tumų ir Alšauskų tikslams, «Saulės» mokykloms, tai lai bus jam žinoma, kad jis deda pančius ant savo gimtinės Lietuvos rankų ir kojų; kad jis padeda pavergti Lietuvą, linkui kurios jis gal geresnius jausmus turi, kaip visi Alšauskai ir Tuma! sykiu paimiti.

Ne! Ne dėkingumą mūsų darbininkai turi jausti linkui Lietuvos, ne skolas mes Lietuvai privalome atiduoti. Mes privalome jos gailėtis, kaip engiamos, pavergtos šalies. Ne iš patrijotizmo, bet iš humanitariškumo (žmoniškumo) mes privalėtume ją remti, kad jos vargai susimąžintų, kad ji turėtų daugiau šviesos ir liuosybės. Bet atvažlavusieji kunigai renka pinigus «Saulės»

mokyklai. Todėl, viengėnai, nuodėmė yra aukauti tokioms mokykloms. Jeigu rinkliavas darytų ne Romos vyskupų pasiuntiniai, bet laisvų pažiūrų žmonės — ar tai sveikam Lietuvos apšvietimui, ar tai autonomijai, ar tai klems tikrai naudingiems užmanymams, tai gerą darbą atliktume, jeigu aukautume.

Bet jeigu kunigai rinktų ir autonomijai, tai aišku, kad jie taikytų ir iš tokios misijos sau kišenių prisikimšti ir įsisteigti sau kunigišką autonomiją.

Kunigai-kolektoriai nori svetimomis rankomis žarijas užkapsyti arba, geriau pasakius, jie klabina darbininkus, kad tie patys nusipjautų šaką, ant kurios sėdi. Jie atbirzgė pas Amerikos lietuvius darbininkus rinkti pinigų, už kuriuos jie užlaikys mokyklas temdymui tų pačių darbininkų viengėnių. Ar ne daugiau būtų išrodę, kad tuodu kunigu nebutų beldęsi Amerikon dėlei to kvailio ir šlykštaus kolektavimo, o vietoj to būtų pakolektavę tarp Lietuvos kunigų, kurių yra apie 800? Kodėl kunigai negali apsimokėti nei už mokyklas, laikomas jų rankose ir dėl vedimo savo politikos ir propagandos? Iš šalies žiurint, būtų net lig—kad gėda iš tų kolektorų ir iš juos pasiuntusiųjų. Bet ką darysi? Juk visi kunigų lupimai ir šlykštūs darbai paremti ant begėdytės. O jie, nieko nepaisant, smagiai sau gyvena. Tačiau mūsų prideryste yra persergėti gerbiamuosius viengėnius, idant nesiduotų, kad begėdžiai juos išnaudotų.

Tumas, kuris, pirmiausia kalbėdamas apie išėivybę, sakė, jog tai lietuviai daro skriaudą tėvynei, kad jie apleidžia ją, dabar štai jau prie kokio išvedimo prieina:

«Išėivystė — dalykas neišvengiamas. Juo bėdinesnis koks kraštas, juo didesnė išėivybė, nes juo didesnė išėivybė, juo tvirčiau gyventi likusiems...»

Taip, mes sutinkame, kad migracija (persikėlimas) yra dalyku neišvengtinu, natūrališku dalyku pas visus gyvus sutvėrimus: kiekvienas ten keliauja arba priverstas yra keliauti, kur galima malstas surasti. Taipgi sutinkame, kad, susimąžinant žmonių skaitlini kokio nors šalyje, pasidaro reikalingesnis darbo žmonės; juo didesnis esti reikalas turėti darbo žmones, juo brangiau esti apmokamas jų darbas. Kuomet žmogus gauna didesnę atlyginimą už savo darbą, tuomet jis gali geriau gyventi. — Su tuo visu mes sutinkame. Bet nesuprantame, kodėl kun. Tumas, kurio straipsnio tikslas buvo — parodyti, kad išėiviai, iškeliaudami iš tėvynės, daro tėvynei skriaudą ir už tą skriaudą privalo tėvynei atsisteisti, — kodėl jis savo klaidingose nuomonėse dar labiau iš kelio iškrypsta ir iš nelogikos pelkės įklimpsta į absurdo purvyną? Kodėl vienoj vietoj išmetinėja lietuviams už išėivybę, darodinėja, kad «kasdieninės duonos Lietuvoj yra sočiai», o kitoj vietoj šaukia atsilyginti už išėivybę? Išpradžių verkia, kad išėivystė iš Lietuvos apsunkena tėvynės būvį, o paskui pripažįsta, kad išėivystė palengvina tos tėvynės būvį. Ypatinga logika! Reiškia: geriau tėvynei, kad jie neitų iš jos ir geriau tėvynei, kad jie eina iš jos.

Rodosi mums, kad, sykį jau pasiliekantiems Lietuvoje mūsų viengėniam geriau (anot paties Tumo išvedimo), jeigu mes apleidžiame gimtinę šalį, tai už ką gi dar turime atsisteisti?

Tai gi čia matome, kad kn. Tumas, neturėdamas tikrų pamatų, ant kurių pasiremdamas galėtų reikalauti aukų «Saulės» mokyklai, mėgna taščiais žodžiais pribovyti—prikalbinti mus prie aukavimo kuniginei mokyklai, — ir, besiblaškydamas į šalis, pats parodo, kad jis neturi darodymų, kad Amerikos lietuviai būtų kalti ir turėtų atsilyginti palikusiems Lietuvoje viengėniam. Bet kada žmogus nori pelnyti, tai jis vadovaujasi daugiau noru pelno, negu logika. Daug padoriau išrodytų, jeigu Tumas su Alšausku būtų stačiai pasisakė, kad jie *ubagauja* dėl «Saulės» mokyklos — tai niekas nebutų perdang nusistebinęs, nes tai būtų atliekama paprasčia kunigų rolė.

Mēs, susipratusioji Amerikos lietuvių dalis, visgi neatsisakome nuo aukų, bet aukas dedame tik tokiems reikalams, iš kurių išėitų nauda Lietuvos liaudžiai; taip, mēs rēmėme revoliuciją, mēs aukaujame politiškams prasikaltėliams. Bet sykiu ir nemanome išganyt lietuvių tautą savo aukomis. Lietuviai patįs Lietuvoje turi rūpintis savo dalykų pagerinimu, ir jie turi veikti ne patįs sau vieni, bet podraug su visa pavergta Rusijos liaudžia, idant, sugrįžus dabartinę autokratiškąją tvarką, įsteigti respubliką, kurioje kiekviena tauta galėtų laisvai kvėpuoti ir kilti savo kulturoje. Bet, kadangi mūsų misijonieriai—kolektoriai gelbėja tik įstai-gas, skleidžiančias atgaleiviškas mintis, todėl mēs nieko, apart blėdies, nesitikime nuo jų dėl lietuvių tautos.

Casum Videns.

Soli deo gloria...

(Skriu Kauno alšauskiniam.)

Soli deo gloria*) — mēs tą giedam visada!
Soli deo gloria, — neužmirštam nė kada...
Soli deo gloria, kad gyvename dar čia,
Soli deo gloria, kad mūs vieta ne tuščia...
Soli deo gloria — jis užlaiko mus sveikus!
Soli deo gloria — jis mus myli lyg vaikus!...
Soli deo gloria... jei numirsime kada...
Soli deo gloria! — dangus gatavs bus tada!
Soli deo gloria — ten giedosim visada!
Soli deo gloria, — neperstosim nė kada...
.....
Soli deo gloria! — mēs monarchijos tarnai!
Soli deo gloria — jai tarnausim amžinai!...

St. Strazdas.

Mel u melai.

Nors ir labai biedna, nežingeidi ir palša *V. Lietuvininkų* psichologija ir pigūs argumentai ir jos skaitytojų skaitlius mažas, o mūsų organe vieta perbrangi ginčams su ja, — tačiau, idant neda-leisti, kad Vargomatis klaidintų tuos kelis mėstančius asmenis, dar likusius tarpe *V. L.* skaitytojų, bandysime trumpai parodyti, kokių neteisybų ir prasikišimų Vargomatis prišneka Širvydo organe *V. L.* N29 kas link VI Sąjungos susivažiavimo.

Visupirma peržiūrėsime Vargomatio padarytas klaidas aprašyme VI susivažiavimo priimtų nutarimų.

Vargomatis sako: «Kuo gi, jei ne žaislu, pavadinti «konspiraciją» ant SLA.?» nes buvusių redaktorių «išdėstęs savo ir kitų sąjungiečių koki ten «apatinį veikimą», kad «apginti SLA. narių teises». Faktas, redaktorių buvo pasakyta jo raporte apie koki ten išmislytą veikimą, bet nei vienas iš buvusių susivažiavime, apart raporto išdavėjo, J. B. Smelstoriaus, niekur nematė to apatinio veikimo, pagaliau ir pats J. B. S. negalėjo faktais paremti savo žodžių. Ant galo, jo raportas tapo atmetas, reiškia, «susivažiavimas *neprripažino* to, ką Smelstorių sakė, o V—tis kalba, kad tai sąjungiečiai užsiima konspiracijomis. Tas *neteisybė!* Dėl persitikrinimo perskaitykite susivažiavimo protokolą ir patirsite, kad čion yra melas.

Vargomatis sako: «Nutarta, kad sąjungiečiai «negali» rašinėti kitus laikraščius». Jis, matyt, ar nesuprato susivažiavimo nutari-

*) Garbė vienam dievui.

mo ar tyčia jį iškraipo ir žabaloja, buk tuomi nutarimu suvaržyta demokratiškoji laisvė. Tikrai tokią Don Kichotišką (Nors Don Klehotas labai seniai vartojama, išdėvėta kalbos figura, bet ji taip puikiai tinka Vargomačiui, kad jos pavartojimas darosi butinu, kada nori kam atsakančiai išaiškinti Vargomačio psichologiją ir būdą. Red.) svajonę tik p. Var-tis iš savo Don Kichotiškos maulės tegalėjo išsisvajoti! Dėl persitikrinimo perskaitykit VI susiv. protokola, kur rasite: «S-gos nariai negali *kritikuoti* socializmo principus, idėjas bei ypatų darbus, paliečiančius pačios S-gos reikalus, per laikraščius, priešingus socializmo idėjai, bet tas turi but atliekama per pačios S-gos organą». Kur čia suvaržymas sąjungiečių laisvės, o ypatingai demokratijos principo? Var-tis tą žinią neteisingai paduoda, todėl tai antrąsyk jau meluoja tame pačiame straipsnyje.

Vargomatis sako, buk nutarta prie S-gos įvesti susiėlpimą ligoje. Netiesa. Susivažiavimas išreiškė tik nuomonę, kad reikalinga toki susiėlpimo ligoje organizacija, bet atskirai visai nuo S-gos. Taigi bereikalingai Var-tis argumentuoja prieš išsvajotus jo galvoje vėjo malūnus ir beria savo pavyzdžius, kad kitų tautų socialistai (koku internacijonališku gaivalu ištikro tas V-s virto!) netvėrė ekonomišku organizacijų prie savo politišku organizacijų. Tų argumentų nereikia lietuviams socialistams todėl, kad jie nėra tokiais trumpregiais, kaip V-čiui rodosi, ir netarė jokios pašalpinės organizacijos pas save įvesti. Čion V-s, aprašydamas VI susiv. nutarimus, trečią sykį sumeluoja. Užteks apie tą neteisingą aprašymą LSS. VI to susiv. nutarimų. Dabar užtruksime biskį prie Var-čio komentarų apie susiv. nutarimus.

V-tis sako: «Nei tarptautišku, nei savo krašto reikalų nepaminėta!... Nieko nekalbėta apie prisidėjimą prie tarptautinio socialistų sąryšio ir drauge su Lietuvos socialdemokratais siuntimą savo delegatų į tarptautišku socialistų kongresus». Apart to dar išranda, kad «nekalbėta, kaip lietuviai socialistai turėtų žiūrėti į tautišku klausimą» (pabriežta mūsų). Na, gerbiami skaitytojai, prašytume dar sykį perskaityti tuos V-čio išmetinėjimus, idant gerai pamintume juos, pakol prieisime prie mūsų išvedimų apie juos.

Užmetama mums, socialistams, kad neapkalbėjome apie tarptautišku reikalus ir tai dar apie ne bent kokius, bet apie delegato siuntimą į tarptautišku socialistų kongresą, ir tai dar susidėjus su LSD. Partija! Na, kur čion galima surasti rimtą minties bėgį? Čion jau turime sakyti, kaip kad latvių patarmė sako: «Ak prah-tin! nach mahjas!» (O prote! sugrižk pas mane!). Viena, tarp tautišku kongresas dar už kalnų (bus laikomas tiktai 1913m), taigi laiko prisirengimui užtenka. Kita, kaip mes galime siųsti ten savo atstovą, susidėję su LSDP., kuri reprezentuoja žmones, esančius visai kitokiose sąlygose? Argi pasiūstas iš Lietuvos atstovas, nepažįstantis ekonominių ir draugijinių sąlygų Suvienytose Valstijose, gali mūsų reikalus atstovauti tarptautiniame socialistų kongrese? Niekad. Jei mes siųsime savo atstovus tarpt. socialistų kongresan, tai siųsime drauge su Suv. Valst Soc. Party atstovais, su kuriais tik mes tegalime atstovauti savo reikalus.

Taipgi užmetama, kad nesirūpiname apie prisidėjimą prie tarptautišku socialistų sąryšio. Na, gerbiamas skaitytojau, ar gali čion surasti ką kitą, kaip tik piktą norą klaidinti V.L. skaitytojus apie susivaž. nutarimus? Juk V-tis pats žino, kad nutarta prisidėti prie Soc. Party, o pastaroji priklauso prie tarptautinio socialistų sąryšio, taigi, reiškia, sąjungiečiai *netik* apkalbėjo, bet ir *netarė* prisidėti prie tarptautišku socialistų sąryšio! Vienok V-tis savo gieda

Toliau Vargomatis sako, buk nekalbėta apie atsinšimą linkni tautišku klausimo; bet, atleiskite, kitoje špaltoje (žinoma, tame pačiame straipsnyje) jau su ironija jis kalba apie susivažiavimo tarimą atsinešime linkni tautiečių, o da pora špaltų to-

liau (vis tame pačiame straipsnyje) jau V-tis net negali surasti žodžių užvardijimui taip jam netinkamo tautišku klausimo, pakelto VI susiv. ir galiaus širdingai pataria tą tautišku klausimą vyti laukan iš rimto politikos darbo, kokį turi užsidavusi LSS. Na, čion jau pas Var-tį, anot rusišku išsitarimo, «um za razum zašol» (protas užėjo už išminties). Ir tikrai prie to priėjo, nes išpradžių bara, kad lietuviai socialistai neriša tautišku klausimą, vėliaus gi laipsniškai prieina prie to, kad sąjungiečiai turėtų gėdytis užsiminti tokiuo klausimu! Daugiau čion apie šį dalyką nesakysiu, nes, tikiuos, kiekvienam aišku p. V-čio smegenų veikmės suirimas.

Užmetama, kad nesirūpiname apie Lietuvos autonomiją. Irgi keistas užmetimas. Kaip mes galime rūpintis apie autonomiją šalies, kuri randasi tukstančiai mylių atstu nuo mūsų ir kurios velesnės sąlygos mums nepažįstamos?! Tokius patarimus V-tis galėtų duoti Gabriui ir panašiems sutvėrimams, kurie sėdi Paryžiuje ir francuzų kalboj parašytais straipsniukais «gelbsti» tėvynę. Mes, socialistai, dirbame ant tos dirvos, kur mes gyvename. Rupinamės apie savo sąlygas ir, jei patįs nesirūpinusime, tai Gabrys ir kiti «dideli tėvynės patrijotai» nesirūpins apie Amerikoje gyvenančių lietuvių būvio pagerinimą.

Vargomatis sako: «Sąjungiečiai išvijo iš SLA. 3000 narių». Tai begėdiškas apšmeižimas! Tie 3000 narių išstojo dėl netikusios, per nevalią ant jų uždėtos konstitucijos ir per pačios SLA. buvusios valdybos biurokatišką narių suspendavimą. Gal p. Vargomatis, Dzukas arba kitas demokratijos (žmonių valios) priešas užčyps, it šlaplas supuvęs medgalis, degdamas pečiuje, kad tai SLA. centro valdyba nekalta, nes ji turėjo konstituciją pildyti ir nubauti pasipriešinusius! Tokį teisinimąsi galite pasakyti tik Mikalojui II, buvusiam Turkijos sultanui Abdul Hamidui II, buvusiam Persijos šachui Muhamed Ali Mirzai ir panašioms tiranams. Juk ir minėtieji tiranai vardu įstatymų ir net konstitucijos (pav., Rusijoje ir Persijoje) baudžia savo pavaldinius, netik suspendavimu, bet ir mirčia. Taigi jūs, demokratijos priešai, išitėmykite, kad popiergalis, prirašytas «įstatymų», niekad nėra konstitucija, pakol *pali liaudis neremia* ją! O Susivienijimo konstitucija juk nebuvo užtvirtinta per Sus-mo narius! Bet čion išgirsime V-tį, Džuką ir kitus jų rūšies elementus vienu balsu šaukiant: «Tai kas, kad Susivienijimo nariai patįs neužtvirtino, bet gi seimo atstovai užtvirtino!» Mes gi patėmysime, kad, kurie maž-daug pažįsta demokratijos principą, tie gerai supras, kad per rinktus atstovus niekad neišsireiškia pilna demokratija. Demokratija tikroje žodžio prasmeje yra tik ten, kur tiesiog *visos liaudies* balsas išklausomas, o savo pseudo-demokratiją (melaginga demokratija) galite stiprinti, kaip norite, visvien sudegste su savo pasenusiomis išdžiuvusiomis idėjomis liepsnose liaudies keršto ir pasipiktinimo.

V-tis sako, kad rezoliucija linkni tautišku klausimo, parašyta komisijos, neišreikšianti nuomones didžiumos sąjungiečių. Ste buk lai! Koku būdu joje gali išsireikšti geriau didžiumos nuomonė, jei už ją balsuos sąjungiečiai referendumu?

V-tis gieda, kad VI susivažiavimas, baidydamasis šalies įstatymų, nutaręs Šeštoko «visai neleisti ant pagrindu». Tokis cariškas žingsnis neatėjo nei į mintį VI-tam susivažiavimui. Juk neduoti kalbėti — tai būtų vienas iš didžiausių pasikėsinimų ant žmogaus pilietiškos laisvės. Ne, susiv. nutarė tik, kad S-ga neturi nieko bendro su tuo, ką Šeštokas ir jam panašūs kalbėtojai pasako. Baimės nuo jokio teismo arba įstatymo visai nebuvo. Prie progos čion turime V-čiui pasakyti, kad jis visai mažą informacijų sądėlį teturi apie įstatymus, ir podraug galime painformuoti jį, kad nei Suv. Valstijose, nei kitose šalyse, kur viešpatauja privatiškos nuosavybės principas, nėra įstatymo, kuris užgintų ypatai pasielgti kaip jai tinka su savo privatiška nuosavybe! Ypata gali savo daiktus parduoti, dovanoti ar sunaikinti, pav., sudeginti. Pertai Šeštokas arba kad ir pats V-tis galėtų kas savaitė nusipirk-

ti po šimtą ar ir daugiau egzempliorių V.L. arba kito laikraščio ir sudeginti juos; ir už jų deginimą jokie įstatymai šioje gadyne nebaustų, nes ta ypata legališku keliu įgijo juos, tat gi ji ir turi tiesą prsielgti su jais, kaip nori. Taipgi ir kitą įstatymą galime V-čiui paaiškinti, butent: Suv. Valst. įstatymai nebaudžia pavienių ypatų už boikotavimą, bet baudžia tik organizaciją, kada ji priimtų tam tikrą nutarimą, raginantį nepirkti tulą laikraštį arba jei ji oficiališkai skelbtų savo laikraštyje, kad nepirkti tokio ir tokio laikraščio; arba jeigu būtų darodys, kad kelios ypatos susitarė išvien boikotuoti laikraštį.

Ant galo, paminėsime, kad V-tis liūdi, kad sąjungiečiai užsiima per daug senais dalykais. Tas tiesa, kad užsiimame, bet kur tu neužsiimsi, kuomet yra likę jų daugybė, net nuo J.O.Širvydo laikų, kurie su tokiu triukšmu pernai siaudė po lietuviškąją pagangę. Nieko nepadarysi: reikia ir senais dalykais užsiimti, nes jie neužbaigti.

A. Purvis.

Neužganedinantis padėjimas.

Aštrų ir įkiry dvasišką padėjimą pergyvena dabar ne vienas lietuvis-veikėjas ant visuomeniškos dirvos. Jo dvasia, kad ir jausminga ir galinga, dažnai podraug esti ir neišlaikanti, nestipri, ypatingai, kada datiria nepasekmingumą kame-nors, kada užgula ant jo krutinės sunkenybė, kuri įtraukia jį į nuogandą ir abejojamą apie vertę savo darbų, pasielgimų, net ir žodžių. Tokį dvasišką padėjimą tik įvairiuose laipsniuose pastaraisiais metais turėjo pajusti kiekvienas veikėjas. Nei vienas iš mūsų negali nepaiusti savyje to neužganėdinančio padėjimo. Neužsiganėdinimas ir protestas veržiasi prieš aplinkybes, kuriose mums prisieina gyventi ir veikti.

Labai aiškiai neužsiganėdinimas dabartiniu padėjimu pasirodė raštuose, tilpusiuose Vien. Lietuvninkų. V.L., pastačius sau užduotį — pravesti lietuviškam gyvenimam ką tai «naujo», pradėjo šokinėti nuo vieno jai nesuprantamo dalyko prie kito, pakol, ant galo, įpuolusi į nuogandą — pasilikti vieną-vieną, — neprisišliejo prie lietuviškos konservatijos slugsn'o. O kad ten galėtų prikibus laikytiesi, ji išmoko vartoti siauriausios rūšies pažiuras, išsitariuosi ir net taktiką. Ką-gi mėš sutinkame ant V.L. puslapių? kokį savo atspindį randa dvasišką padėjimas V.L. rašytojų ir skaitytojų? Lengva pastebėti, kaip siaura V.L. užduotis. Ji nenori prisipažinti, jog ji apimta ta nuoganda, ir, vis drąsindama pati save, ji stipriai laikosi konservatizmo skverno, tikėdamasi, kad jos veikėjus neapleis konservatizmo šulai ir kada-nors pradės rupintis apie jų ateities likimą, duodami jiems pagarbos vietą, kad ir prie kokio-nors republikoniško laikraščio. Ateitis parodys, o pakol kas ta V.L. siaura užduotis randasi tame, kad ji, neturėdama tam tvirto pamato, ant kurio galėtų atsistoti ir stipriai laikytiesi, pradėjo duoti įvairiausius sumanymus, manydama tuomi užbovyti savo skaitytojus, o gal ir visuomenės dalį, ir tuomi klaidinti juos ir vesti prie nesupratimų.

Tarp tų svarbesnių sumanymų, apart kit-ko, randame: apie tvėrimą korporacijų ar kooperacijų; apie pirkimą namų ir žemių; apie tai, kaip sunaudoti vasarą; apie suvienijimą visų draugysčių į vieną draugystę; apie palaikymą tautiškos dvasios ir tt...

Kaip tas viskas gražiai skamba; kaip tai platus, bet nemažiau ir siauri, biedni sumanymai, kada į tą viską pasižiūri Amerikos gyventojų akimis.

Tas viskas kalbama, lyg kad vardan didelės tautos, kad ir, pa veizdan, tokios, kaip dabartinė patrijotiškai šovinistiska amerikonių tauta. Kalbama apie tai tuo laiku, kuomet Amerikoje viešpatauja augščiausiam laipsnyje kapitalizmas, kuris, pavirtęs į sma-

ką, ryja ne tik menkesnes korporacijas, mažesnius žemės(?) plotus, menkesnes tautas, bet ir tuos pačius V.L. tuščius žodžius, kuriais, matyt, tik ir sotinasi vienas Širvydas, jo «bendras» Vargomatis ir jos skaitytojai.

Lietuviškos korporacijos ar kooperacijos negali užsilaikyti dar ir iš tos priežasties, kad lietuviai yra doriškai nupuolę; jie, kaip tik pradės ką veikti neva išvien, neva atgaivinimui pramonijos, tuojaus kyla nesupratimai, vagystės, peštynės, o, ant galo, ir surutė. Tai paimta iš įvairių gyvenime pastebėjimų. Tas pats yra ir su namų ar žemės pirkimu. Ir V.L. proteguojami tos šakos lietuviai-biznieriai taipgi nėra atsižymėję gryna sąžine ir dora. Ir jie jau negali atnešti tos naudos, kokia turėtų būti, o paprastai atneša keiksmą ir ašaras, kada lengvatikiai, pasitikėdami toms firmoms, nori įgyti šiokią-tokią nuosavybę. Ne vienas tapo prigautas. O ateityj, reikia tikėtis, keiks ir da ne vieną lietuvišką «banką», kuri vieną gražią dieną apreikš savo depozitoriams, jog jos «turtas» randasi kokios-nors gražios našlaitės kišeniuje, o «tel-singos» skaitlinės pasirodys tik ant popierios, kaip panašiai atsitiko su itališkėmis, lenkiškėmis ir kitokiomis «bankomis».

Kas link tautos atgaivinimo, tai galima pasakyti, kad tasai darbas yra ant tiek naudingas, ant kiek gamta davė teises kovoti už savo būvį tolei, pakol spėkos išgali. Bet kova lietuvių su amerikonais už tautystę negali būti lygi. Ir amerikona prarys lietuvius taip greitai, kaip tik užsidarys ateivystė iš Lietuvos. Čion gimusius lietuvius galima drąsiai priskaityti prie amerikonių, išskyrus vaikus gal keliatos desėtkų lietuviškų šeimynų. Paimkime kad ir to paties D-ro Šliupo vaikus; jie jau nėra taip atsidavę tautiškam judėjimui, jie jau nejaucia to patraukimo prie lietuvių, jie pasišventimo savo tautai ir jie, kaip greitai išspruks iš tėvo globos, taip greit pamirš lietuvius. O apie jų vaikus tai ir kalbos nėra. Tą patį kalba ir francuzai ir vokiečiai, kurie savo skaitliumi, darbais ir kultūra toll viršija mus.

Taigi čia beužsimoka mūsų laikraštijai vien rupintis, kad apšviesti savo vientaučius, kurie, šioj šalyj budami, dar negali jokioj kitoj kalboj apsišviesti, kaip tik lietuviškoj. O tą jų prigimtą kalbą geriausiai jų naudai galima pavartoti, žadinant juose kliasinį susipratimą, o ne įkalant jiems tautiškumo bei skysto patrijotizmo jausmus.

Amerikos kapitalistai labai gerai supranta, jog apsigyvenusie jie čia ateiviai trumpu laiku turės ištautėti. Todėl jie, iš vienos pusės, nerodo didelio pasipriešinimo ateivių tautiškiems darbams ir net kartais jiems pritaria, per tai norėdami, kad ateiviai vely rištų savo tautiškus klausimus, sapnuotų apie savo tėvynių meiles, negu kad susiprastų, kad visą — visų tautų — darbininkų kliasą yra tai viena kliasą, kuri turi kovoti su abelnu visų tautų prieš — kapitalizmu. Iš kitos gi pusės, iš užvandenio atplaukia, abelnai imant, revoliucijoniškesni elementai, negu vietiniai gyventojai. Todėl kapitalistai rengiasi susiaurinti ateivystę, taip kad suamerikonizuoti, amerikoniškai supatrijotizuoti—sutautinti ateivius ir tokiu būdu sulaukyti tą drauginį virimą, kurį, kaip jau sakiau, ne suamerikonizuotie jie ateiviai daugiausia remia.

Užtat-gi ir darbas atgaivinimui tautystės tarp lietuvių išėivių yra labai menkos ir abejotinos vertės. Bet greičių-greičiausia — tai bus bergždžias darbas. Dėlto gi V.L., jeigu jau neturi užuojautos darbininkų kliasai, tai bent duotų jai nors abelną apšvietą, ir sunaudotų savo puslapius geresniems raštams, kaip tie «sumanymai» ir jiems panašūs strapaliojimai.

A. Žagaras.

DARBININKAI neturi jokios tėvynės. Nieks negali iš jų atimti tą, ko jie neturi... Komunistų Manifestas.

SOCIJALIZMO TRUPINIAI.

VII. Ar socializmas nesustabdydys išradimus ir abelnai progresą.

Šios gadynės rėmėjai, t. y. tie, kurie nori palaikyti darbininkų kliašos išnaudojimą, tvirtina, būk faktorium (pajiega) visos draugijos progresavimo yra pinigai arba šiaip turtas, kuri įgyja išradėjai ir genijai, kaip atlyginimą už savo išradimus. Ateityje, esą, kuomet visi turėtų gerą gyvenimą, tai nei vienas nenorėtų užsiimti tyrinėjimu, o dabar prie to priverčiant baimė bado; pagalios net ir neverta būti užsiimti galvasukėiu apie kokį-nors dalyką, nes ar šiaip ar taip jokio atlyginimo nebus galima gauti už išradimą. Tokiu būdu žmonija tai ir sustosianti progresavusi. Tokis išvedimas, žinoma, yra visai neteisingas.

Visupirma neteisingas todėl, kad genijai išranda pagerinimus technikoje, poetai rašo nemirštančias eiles, teplioriai teploja neapmokamus paveikslus, skulptoriai iškerta neaprašomos vertės stovyklas ir tt. ne dėl to, kad įgyti vien tik pinigus, bet dėl to, kad jie savyje turi talentą ir pajėgą, kuri noroms-nenoroms išsiveržia į kokį nors to genijaus darbo vaisių. Pavyzdžiui mes galime paimti keliatą žmonijos genijų: Kopernikas ne dėlto, kad gauti pinigus, kaip atlyginimą, darodė tą neapverčiamą teisybę, kad žemė sukasi apie saulę; Shilleris ne dėl pinigų rašė savo nemirtinas dramas; Newtonas irgi ne dėl pinigų darodė apie gravitacijos (savitarpinė kūnų pritraukimo pajiega) butybę visatoje. Visi žmonijos genijai dirba ne dėl pinigų, bet dėl to, kad juose yra noras dirbti, tyrinėti, gilintis į nesuprantamus dalykus ir savo darbo vaisių atiduoti žmonijai.

Antra, neteisinga taipgi, kad badas tik priverčia prie tyrinėjimo. Reikia atminti, kad žmogus, vedantis normališką gyvenimą, gali daugiau darbo atlikti, negu kad badaujantis, kurio smegenys ir visas kūnas nusilpę.

Trečia, neteisinga taipgi, kad konkurencija (varžybos, lenkti niavimas) yra visų naujų išradimų priežastis. Tiesa, tulus išradimus iššaukė tiesiog konkurencija. Vienok daugiausia išradimų padaroma per tai, kad žmogus, kuris turi apsišvietimą ir patyrimus, stengiasi visada ką-nors atlikti. Juk žmogus be darbo negali būti.

Ikį šiam laikui po įtekme krikščioniško religiškojo mokinimo, buk žmogaus valia visada yra tik *bloga*, užmetama buk, kuomet žmogus turės gana gerą gyvenimą, tai visai nenorės užsiimti kokiais-nors galvasukčiais. Tas užmetimas irgi yra nepamatuotas. Sveikas žmogus ir norėdamas negali būti be darbo, nes jam reikia kur-nors savo energiją sunaudoti, ir todėl jis pats jieško kokio darbo. Jeigu jau ištikro randasi žmonės, kurie nenori jokio darbo dirbti, tai ženklas, kad jie serga tam tikra liga, ir tokiems žmonėms bus vieta ligonbutyje.

Ateityje žmogus ypatingai mėgs mylimam užsiėmimui atsiduoti, nes darbo laikas dėl pragyvenimo bus trumpas ir darbo sąlygos lengvos, taip kad prie jo praleistas laikas bus kaip gimnastikos valandos. Dar didesniu faktorium (veiksniu) bus tas, kad kiekvienas busimo surėdymo narys, žinodamas, jog nuo jo pasisteigimo ir pasidaravimo aplaiko naudą visi draugijos nariai, o drauge ir jis, stengsis, idant kuo-daugiau prisidėti prie pagerinimo visos draugijos buvio. Apart to, kiekvienas žmogus turi savyje norą, kad būtų gerbiamas kitų, todėl kiekvienas norės ką-nors atlikti draugijai, už ką būtų kitų guodojamas.

Bet virš viso to, šis surėdymas tūkstančiams, šimtams tūkstančių, o net ir milijonams visai neduoda progos likti genijais, kurie galėtų nešti palaimą visai žmonijai, bet yra užgniauziami ir nuždomi pačiame jų užsimezgime. Iškilta tiktai tie, kuriems pavyks-

ta pirma sau užtvirtinti materijališkąsias sąlygas. Čion nekalbame taipgi ir apie tuos dešimtis milijonų žmonių, kuriems niekad nebuvo progos jausti, jog jie savyje turi kokį-nors talentą, nes niekas juose nesujudino jo ir jie gyveno ir mirė, nežinodami, kad jie būtų galėję būti dideliais tvėrėjais ir genijais. Čion man noroms-nenoroms ateina į mintį garsiojo poeto Thomo Grey'o žodžiai: «Nevienas, kuris randasi čia kapuose, būtų buvęs geniju, jei tik būtų turėjęs progą».

Vienok ateityje, kada kiekvienam bus proga išsilavinti ir apsišviesti, kiekvienas supras savo pareigą linkui visos žmonijos; tada tarsi pavasaryje, kuomet saulės malonieji spinduliai nušildę ledą atgaivina augmenis, ir mirijadai pumpurų persikeičia į gėles, idant vėliau nešti vaisių, taip-pat po ekonomiškai žiemai seks socializmo pavasaris, ir šimtais tūkstančių atsiras teoretiški ir praktiški talentai ir duos žmonijai tokius kultūros vaisius, apie kuriuos, mes, gyvenanti dar kultūros kudikiškame amžyje, negalime nei persistatyti sau. Tada, ištikro, išsipildys idealistų sapnai apie busiančią laimingą žmoniją, kaip kad dabar jau daug svajonių išsipildė technikoje.

L. F. d' M.-R.

APŽVALGA.

Apie dienraščius.

N18 *Laisvės* p. P. Baublys abejoja, ar įveiks p. Tananevičė bei *Keleivio* leidėjai išleisti dienraštį. Sako:

«Dienraščio išleidimas atsietų į metus mažių-mažiausiai \$20.000...

...«Sandarbininkų pas lietuvius ne eibės ir tie patys reikalauja šikio-tokio atlyginimo, nes už dyką rašymo gadynė pasibaigė.

«Taigi dienraščio užmantojais turi išrišti du dideliu klausimu: «Iš kur imt rankraščius dienraščiui?» ir «Kaip gaut reikalingą sumą pinigų?» Neužginčysime, jog negali pradėt eit dienraštis, bet abejojame, ar jis laikysis nors kokius 3 ar 4 mėnesius.

...«dienraščio leidimas visgi turės but atidėtas ant toliau arba skaudžiai nukentės jo leidėjai ir jį užsiprenumeravusieji.

«Net techniškų darbininkų vargiai galėtų susikolektuoti dienraštis, nekalbant apie kitas kliutis».

Manome, kad, kaip *Kataliko* leidėjas, taip ir *Keleivio* leidėjai žinojo ir apsvartė kliutis, su kuriomis reikės susidurti, išleidžiant dienraštį. Be abejo, jie, kaip gerai žinantys laikraščių leidimo sąlygas, nesigriebs išleidinėti dienraštį, pakol nebus užsitikrinę tas sąlygas. Nors *Laisvės* bendradarbis labai skeptiškai, neužsitikinčiai žiuri į dienraščio leidimą, vienok jo patėmijimai gali atnešti naudą leidėjams — jis sukelia tulas naudingas leidėjams mintis

N30 *Kataliko* kn. Juozas Tumas pataria *K-ko* leidėjui, kad, norint išleisti dienraštį,

«Pradėti ne nuo prižadėjimo «norinčių dienraščio paskelbti pavardėmis», bet nuo surinkimo į kruvą, kiek tik galima, rimčiausių protiškųjų ir doriškųjų (tai labai svarbu!) pajėgų; nuo pakvietimo įžangiamiems straipsniams rašyti dviejų-trijų gerai, anot to, susigiedojusių, augštos Inteligentijos ir augštos doros žmonių; nuo visai gero jų aprupinimo, kad jiems užtektų ne tiktai pragyventi, bet ir geresnio naujosios knygos nusipirkti ir vieur-kitur mokslo tikslu pavažiuoti. Be to vyriausiųjų bendradarbių, reikia rasti žinomų ir viešai paskelbtų, rupestingų, žingeidžių, gražiai kalbos mokančių ir akuratiškų smulkiųjų skyrių vedėjų, atsakančių už visą sky-

riaus turinį ir tvarką.

«Negalimas daiktas, kad tokių žmonių rimtas, aiškus, išmintingas, turiningas ir... ne bizniškoms širdimis sušildytas laikraštis perkuno greitumu neužkovotų skaitytojų simpatijos ne tiktai tarpe emigrantų, bet ir pačioje Tėvynėje. Negalimas daiktas, kad jis duotų nuostolius...

...«Kitai gi pradėti dienraščio organizaciją būtų tik kartus užsivilimas ir užvilimas: leidėjams jis teduotų nuostoli, o skaitytojams — taščių maišelį. Prie laikraščio skaitytojus teprivilioja turinis ir idea; niekuo daugiau».

Kn. Tumo faktai čia šneka patįs už save. Jie yra žinotini ir atmintini ne tik dienraščių sumanytojams, bet ir savaitraščių, mėnraščių ir t. p. leidėjams, jeigu jie nori turėti publikos simpatiją, o savo laikraščiams pasisekimą.

Kaslink laikraščio bendradarbio doros, tai, žinoma, kn. Tumas turi savišką, kunigišką, apie tą dorą supratimą; ir *Keleivis* arba kitas koks pažangus laikraštis, be abejonės, nepriimtų pas save į «vyrjausiuosius bendradarbius» ypatas, kurioms Tumai ar Alšauskai išrašytų doros diplomus.

* * *
N30 *Katalikas* sako: «Šiomis dienomis *K-ko* redakcija apiberta sulyg lietuvių dienraščio. Někuriuos laiškus spaudiname». Ir tarp atspaudintų laiškų skaitome pasveikinimus p. Tananavičiui nuo SLA. raštinės ir *Tėvynės* personalo: Račkausko, Strimaičio, Alytienės, Astramsko, Undžiaus ir Bronušo; o taipgi pasveikinimo laišką nuo valparaisiečių.

N31 *Keleivis* praneša, kad, jam pagarsinus dienraščio išleidimą, «tą žinią *Keleivio* skaitytotai priėmė su dideliu entuzijazmu. Į tris dienas suplaukė daugybė visokių linkėjimų ir su viršum 300 pasikėtinimų skaityti ir platinti *Lietuvių Dienraštis*. Ir *Keleivis* patalpina keliatą linkėjimų, bet jų skaitlinje nesimato nei nuo valparaisiečių, nei nuo *Tėv.* ir SLA. raštinės personalo. Turbut, *K-vis* talpina tik svarbesnius linkėjimus...

AMERIKA.

Pensija seniems.

Washington. — Socijalistų kongresmanas Bergeris padavė bilą apie pensiją seniems. Ją turėtų gauti abiejų lyčių seniai, pragyvenę daugiau 60 metų ir išbuvę Suv. Valstijų piliečiais bent 16 metų. Suma skiriamos pensijos kiekvienai ypatai, atsakančiai minėtiems reikalavimams, turėtų būti ne daugiau \$4.00 į savaitę.

Pagal 1910 m. surašą, Suv. Valst. esama apie 5,800,000 ypatų, senesnių kaip 60 m. Atskyrus, vienok, iš tos skaitlinės tuos, kurie nėra piliečiais ir kurie nėra pragyvenę 16 m. Suv. Valst., kaipo piliečiai, o taipgi ir tuos, kurie turi budus pragyvenimui be pensijos, — valdžia turėtų mokėti pensiją 2,675,000 ypatų; o tai lėšuotų \$317,000,000 į metus. Čia pastebėsime, kad valdžia dabar į metus išmoka \$38,000,000 užlaikymui kariumenės, laivynui ir seniems kareiviams, dalyvavusiems karėje.

Jei valdžia išleidžia tokią milžinišką sumą palaikymui militarazmo (kareivijos), tai kodėlgi negalėtų išmokėti bent tiek pat seniems darbininkams?

Tarptautinė taika.

Washington. — Rugsjučio 3 d. Suvienytos Valstijos, Anglija ir Francija padarė tarp savęs tarptautinę sutartį, per savo įgaliotus atstovus. Remianties ta sutarčia, visoki nesu-sipratimai tarp trijų minėtų tautų, turės but išrišami taikos keliu, per Haagos taikos teismą ar per panašų teismą kitoje vietoje. Priegtam, dvi nesuitaikančios šalys išsirinks kiekviena sau tam tyčia tardomąją komisiją, kuri stengsis sutai-kyti jas, net neprileidžiant prie tarptautinio taikos teismo.

Francuzų laikraštis «F i g a r o» mano, kad, toms trims tautoms laikanties taikoje, kitas tautas galima bus priversti prie taikos, su pagelba boikoto. Pav., jeigu Vokietija norėtų kariauti su Anglija, tai Suv. Valstijos ir Francija apskelbtų, kad pertraukia visus pramonijinius susinešimus, transportaciją ir pačtos sutartį su Vokietija. Tokis boikotas, sako «F i g a r o», umai nupuldėtų kareivingąją tautą ir ji turėtų prisidėti prie tarptautinės taikos sąryšio.

Insurance nuo nelaimingos moterystės.

New York. — Tveriasi bendrovė su \$2,000,000 kapitalo apsaugojimui nuo nelaimingo gyvenimo moterystėje. Kaip tik bendrovė sužino, kad kas teka ar vedas, tuoj prisiunčia pas juos savo agentus ir agentes, kurie išdėsto kandidatams į stoną moterystės, jog ta bendrovė gali juos pagelbėti, jeigu jų ženybinis gyvenimas pasirodytų nelaimingas: kad bendrovė išims persiskyrimą arba duos pinigų, kad galima būtų nuvažiuoti į tokias vietas, kur persiskyrimai lengvai gaunama, arba, jeigu teismas nuspręstų, jog atsiskiriant vyras turi tiek ir tiek išmokėti pačiai, tai bendrovė už jį užmokės.

Prie kokių tai plianų nepriveda pelno noras!

Cholera.

New York. — Swinburne ligonbutyje yra 13 ligonių sergančių cholera. New Yorke nuo tos ligos mirė šeši ir Bostone vienas. Cholera yra atgabenta italų iš Europos.

53 užmušti New Yorko gatvėse liepos mėn.

New York. — Šio miesto gatvėse bėgyje liepos mėnesio 19 užmušta automobiliais; 16- gatvekariais ir 18- vežimais. Užmuštųjų tarpe buvo 22 asmens, jaunesni kaip 16 metų. Sužeistųjų tokiu budu buvo 215. Pernai tuo pačiu mėne siu buvo tik 9 mirtys per automobilius, taigi šįmet dusyk tiek.

UŽRUBEŽIS.

Japonija. Pastaruoju laiku Japonijos valdžia išdirbo plianus pagerinimui visuotino liaudies apšvietimo. Sulyg naujausiais plianais, tai, apart įsteigimo visur liaudies mokyklų ir knygynų, bus laikomos viešos lekcijos ir šiaip visomis pajėgomis platinama apšvieta. Matomai, japoniečiai

nesnaudžia apšvietos klausime, kuris pas juos ir taip augščiau stovi, negu tulose Europos šalyse, pav., Rusijoje, Ispanijoje ir t. p.

—d'—

Vokietija. Jau pradeda Vokietijos valdžia Morokos klausime nusileisti savo reikalavimuose prieš Franciją. Priežastis nusileidimo — tai baimė, kad Anglija (kuri dabar Morokos klausime tyli), nepradėtų mėtyti kulkas iš savo kanuolių ant Vokietijos šarvuotųjų, kuomet karė iškilų su Francija. Vienok nuo galutinio išrišimo iškilusio konflikto dar toli gražu.

Apart viso karės triukšmo, Vokietijoj pasidarė dar kitas triukšmas: — Evangelistų-liuteronų synodas išmetė iš savo bažnyčios pastorą Jats. Pastarasis, mat, prisipažino synodui, jog jis netiki į biblijos pasakaitę, kad dievas sutvėręs Adomą ir Jievą, o taipgi, kad jis negalėjo prieiti prie jokio persitikrinimo apie posmertinio gyvenimo buvimą. Prašalintasis Jats sako, kad tai su juimi neteisingai pasielgta, nes evangelistų-liuteronų tikėjimas daleidžia taip tikėti, kaip žmogaus sąžinė diktuoja. Liaudis užjaučia Jats'ui ir netik eina jo prakalbų klausyti, bet ir renka pinigus dėl jo; jau surinkta apie 100,000 markių (\$25,000).

—d'—

Italija. Italijos socialistų frakcija parlamente iškirto vėla ypatingą šposą, iš kurio negalima džiaugties: ta frakcija balsų didžiuma (kuri yra labai persigėrusi reformų dvaisia) nutarė remti dabartinį ministerijos sumanymą linkui pagerinimo įstatymų dėl rinkimų į parlamentą. Naujasis ministerijos projektas yra toli gražu nuo to, kad jį būtų galima vadinti demokratišku. Sulig juo, netik moteris neturi balsavimo teisių, bet ir nevisi vyrai; balsuoti galės tik tie, kurie yra užbaigę 4 skyrius liaudies mokyklos, atitarnavę kariumenėj ir atsiekę 30 metų amžiaus. Yra tai papeiktina, kad Italijos socialistai remia tokį atgaleivišką sumanymą.

—d'—

Rusija-Persijos paliepėja. Teheran. — Rusija pareikalavo, idant Persija išstremtų amerikoną Morganą Shusterą, kurį Persija parsikvietė ir pavedė sutvarkyti jos finansus. Mat, Rusija bijo, kad Persija ekonomiškai nesutvirtėtų, kadangi šiokiame atsitikime Persija įgytų daugiau spėkų pasipriešinimui prieš Rusijos įsakymus. Sena tai yra Rusijos politika — nusilpninti kraštą ekonomiškai, o paskui jį paglemžti.

Rodosi, Persija paklausys dabartinio Rusijos reikalavimo, nes Persija yra persilpna, kad pasipriešinti.

DARBININKŲ GYVENIMAS.

U ž s i e n y j e.

Kliasine kova Francijoj. — Atskyrimas bažnyčios nuo valstijos ir išgūjimas zokoninkų brolijų iš Francijos neatėmė iš dvaisiškijos pragą vartyti savo politiką, netgi pagelbė-

jo dvaisiškijai sustiprinti savo įjegas miestuose, vietoje įtekėmės, kurios dvaisiškija neteko mažuose miesteliuose ir kaimuose. Dabar žmonių minios, apleistos buržuazijinės respublikos, gyvena atšalusiai, be energijos, be užsižingeidavimų ir tarsi be vilties ir be pasiryžimo kada-nors išieiti iš savo nelemto padėjimo. Šitą tai minia klerikalai su dvaisiškija ir naudojasi atgaivimui savo galės.

Dvaisiškija organizuoja tą minią į tikėjimiškas darbo unijas, ant kurių ir paima neapribuotą įtekmę ir kontrolę. Desėtkai tukstančių darbininkų jau suvienyta tokiosna organizacijoje ten, kur klesiniai susipratusių darbininkų organizacijos teturi vos mažą pasisekimą. Tos katalikiškos unijos turi gana gerą vienybę ekonominėse kovose, straikuodamos ištikimai išvieno su kiasiniai susipratusiais darbininkais prieš besąžiningus darbdavius ir prieš straiklaužius. Straiukai pasibaigus, katalikų unijos darbininkams darbdaviai visados duoda pirmenybę prieš kiasiniai susipratusius darbininkus, t. y. greičiau juos priima atgal į darbą, negu dekatalikiškų unijų darbininkus. Mat, kapitalistai ne taip bijo kataliko darbininko, kovojančio už tuomlaikinius sau pagerinimus, kaip jie bijo kiasiniai susipratusiojo, kuris, kad ir laimėjęs tulą tuomlaikinį savo buvio pagerinimą, visvien neužsigana dūna ir veda kovą už visuotiną nugriovimą šio ekonominio draugijos surėdymo.

II-ame skirsnyje tokios katal. unijos konstitucijos skaitome šikius reikalavimus nuo unijos narių:

«Unijos sąnariai turi but geraiis krikščionimis ir klausyti mišijų kaip galima reguliariškiausiai; savo veikimuose jie privalo elgtis taisykliškai ir teisingai, buti pasiryžę paklusniai ir sąžiniškai patarnaut jiems pavestuose darbuose: jie neprivalo prisijungti prie organizacijų, priešingų tikėjimui ir autoritetui; jie neturi reguliariškai skaityti netikusius laikraščius ir knygas, jie turi, jeigu galima, lankyti mėnesinius susirinkimus. Kunigas duoda mūsų draugystei teisę gyvuoti. Jis yra jos siela, jos pamatas. Svetiškiejie žmonės, draugystės višininikai, bus tiktai jo nužemintais tarnais ir padėjėjais».

Taigi matome, kad katalikiškoji unija su siela ir kunu yra kunigų rankose. O kunigai pasinaudoja tokiomis organizacijomis, idant atgriebti prarastą įtekmę Francijos politikoje.

IŠ DRAUGIJŲ GYVENIMO.

Socialistų Partija Danijoj. — Jokioj civilizuoto pasaulio šalyje, turbut, taip smarkiai neauga socializmas, kaip mažoje Danijos karalystėje su biskį daugiau kaip 2,500,000 gyventojų.

Nors socialistiška agitacija per 30 metų buvo varoma nuo «bačkų» ir platformos, bet didžiausia spēka išplatinimui revoliucijoniškos dvaisios, be abejo, bus dieninė socialistų spauda.

Nerasi miesto su daugiau kaip 10,000 gyventojų, kuris

neturėtų darbininkiško dienraščio, paprastai prigulincio socialistų partijai, unijoms arba kooperacijoms. Danijoje dabar yra 27 dienraščiai.

Didžiausias iš tų dienraščių yra «Social Demokrate», išleidžiamas kas rytas, išskiriant panedėlį. Jis turi nuo 8 iki 24 puslapių. «S D» buvo išleistas 1871 m., išpradžių turėjo daug vargo iš priežasties medžiagiško nedatekliaus ir valdžios persekiojimų. Dabar jis puikiai stovi ir iš finansinio atžvilgio. Danijos socialistai, vienok, nebuvo tokiais nesuspatingais, kad steigti kitą laikraštį, pirma negu sustiprės «S o c. D e m.»

Šiandieną «S o c. D e m.» turi apie 74,000 kasdieninių skaitytojų, o jo įtėkmė yra galingesnė, negu visų kapitalistų laikraščių Danijoje, paimtų sykiu. Arčiausiu jo konkurentu (lenktyniuotoju) yra «Politike», valdiškas organas, kuris turi tik apie 40,000 skaitytojų.

Gruodžio mėnesyje pernai «S o c. D e m.» įsitaisė naujausios mados spaudžiamąjį presą ir laikraščio formatas tapo sumažintas, o padauginta jo puslapiai. Daug kitų pagerinimų buvo pridėta. Verta paminėti, kad, po tų pagerinimų, atsirado tulas skaitlius jaunų moterų socialistų, kurios ėmė vaikščioti po namus, užrašinėdamos «S o c D e m.»; tokiu būdu gauta 6,000 naujų prenumeratorių.

Tris savaitės atgal «S o c. D e m.» persikėlė į savo naują butą. Tas atsitikimas buvo pažymėtas didele demonstracija.

KORESPONDENCIJOS.

IŠ CHICAGIEČIŲ VEIKIMO. 23 d. liepos atsibuvo metinė Chicagos Suv. LSS. kuopų konferencija. Čia privesiu ištraukas iš raportų, duotų metinei konferencijai.

Chicagos Suvienytos kuopos arba 8-tas rajonas susideda iš 8 kuopų, kurios turi apie 200 narių. Visos kuopos artai prie Chicagos miesto, tolimiausioji yra Auroroje.

Prie Chicagos Suv. kuopų yra Dram. Rat., kuris praeitais metais Chicagoje surengė 4 vakarus, o aplinkioje 2. Lošta buvo šie veikalai: «Aukso Dievaičiai», «Nesipriešink», «Mindaugis», «Žmonės» ir «Vagis».

Įplaukos nuo minėtų vakarų buvo \$514.24.

Išplaukos: Už svetaines ir apgarsinimus \$425.10; Artistams \$48.48; Centrai Chicagos Suv. kuopų \$25.44; «Kovos» fondui \$15.22. Iš viso išplaukų \$514.24.

Iždininkas Chicagos LSS. Suv. kuopų praeituose metuose turėjo įplaukų—

Išlaidų—

Iš viso truksta

Čia ne pro šalį bus paminėti, kiek kuopos ir Dram. Rat. yra išleidę spaudos reikalams:

Dram. Rat. \$73.05; Centras Suv. kuopų \$65.50; 4 kuopa \$34.75, 22 kp. \$6.00, 37 kp. \$10.05, 81 kp. \$23.60, 43 kp. \$18.24, 138 kp. \$8.25 ir 137 kp. (oficiališkai neprane-

šta) \$10.00.

Iš viso—

\$279.41

Jau tos skaitlinės gali duoti supratimą apie judėjimą Chicagos Suv. LSS. kuopų. Išlaidos atskirų kuopų sąnaudų reikalams rodo, kad ir kuopos yra daug darbavusios. Kad parodyti, jog kuopų veikimas neapsireiškia vien baluose ir piknikuose, privesiu abelą apyskaitą agitacijos komiteto darbavimosi.

Agitacijos komitetas praeitais metais surengė 49 prakalbas; labai tankiai buvo siunčiami kalbėtojai ant rubsinių straičių susirinkimų; apart to, kuopos pačios pasirūpindavo gauti kalbėtojus. Turiu patėmyti, kad Centras Suv. kuopų Chicagos neatsako už kalbėtojus, pasiūstus nuo agitacijos komiteto.

Vasarą kas subatos vakarą turime prakalbas ant gatvių trijose—keturiuose vietose. Chicagiečiai stengiasi išnaudoti kiekvieną progą agitacijai. Laike rinkimų į miesto valdybą, agitacijos komitetas išleido 20,000 atsišaukimų «Tegul Chicagą valdo darbininkai». Iš viso tose prakalbose nuo agitacijos komiteto buvo pasiūsta 15 kalbėtojų.

Beto, Chicagos kuopos, siūsdamos delegatus nuo Suv. kuopų į VI susivaziavimą, sumetė \$100 padengimui kelionės lėšų. Nors chicagiečių delegatams teko išgirsti per VI susivaziavimą daug neteisingų užmetimų ir ironiškų komplemetų, bet mes žinome vertę darbavimosi ir širdyje velytume jums taip darbuotis. Jei apie chicagiečius daug kas nežino, tai tik dėl to, kad mes nereklamavome save ir savo kalbėtojus, kaip kiti. Jei mums užmeta, kad mes nerašinėdavome korespondencijų, tai tiesa. Bet atminkite, kad pas mus prakalbos ir baliai — ne naujiena. Ten, kur jie atsitinka į 3-4 mėn. syki, tai mano, prakalbos didis darbas. Taigi, chicagiečiai dirba tykia, bet vaisingai.

Sek. Chicagos Suv. LSS. kuopų, J o n a s G a i l i u n a s.

RACINE, Wis. Čia gyvenama daugiausia vokiečių ir danų; yra nemažai ir lietuvių. Darbai silpnai teina. Lietuviai turi LSS. ir LSA. kuopą, Kazimiero draugystė ir nežinoma kam sutvertą klubą. Jie rengiasi statyti bažnyčią. Nedėlio, 16 liepos jie parengė Ksinkerts parke pikniką; uždarbis nuo pikniko buvo skiriamas bažnyčios statymui. Apie 5 val. vakare kilo didelės tarp girtų piknikierių muštynės. Reikėjo šaukti policiją. Bet kol ji pribuvo su vežimu, tai piknikieriai spėjo išsiskirstyti; policija rado tik vieną pasigėrusį, kurį ir pasiėmė.

M. W a s i l e w i c z.

NEW KENSINGTON, Pa. Darbai visai sumažėjo. Čia jau čieliai metai, kaip gyvuoja LSS. 151 kp., kuri buvo susitvėrusi iš 6 draugų, o dabar turi 11. Laike savo gyvavimo, kuopa yra surengusi dvejus prakalbas. Ji dalyvavo apvaikščiojime Kruvinojo Nedėldienio. Neperseniai surinko \$6.95 kankiniui Vincui. Kuopa turi savo knygynėlį. Neriai juo naudojasi už dyką. Pašaliniai gi turi užsimokėti po 5 c. į mėnesį. Knygynėlis turi visai mažai skaitytojų. Pirmiau kiek čia buvo susitvėrusi Antano pašalpinė dr-stė, bet

po dviejų mėnesių gyvavimo suiro, kadangi daugiau rupinosi gėrimais, negu reikalais.

K a i m y n a s.

ROSELAND, III. Nedėlioį, 2 liepos per vestuves pp. Petro Petrausko su Valerija Kulešaitė suaukauta politiškiems prasikaltėliams \$12 92.

Aukavo: S. Tura \$2.00, jaunavedžiai ir A. Bacevičius po \$1.00; A. ir T. Kulešiai, S. Vabalas, J. Ryshkus, V. Žilins, P. Mačiukevičė, P. Sadula, P. Babelis, I. Grybas ir M. C. Vališka po 25 c; I. Kulešaitė, J. Variakojis, R. Dobravalskis, P. Grybas, K. Gervis, J. Dugnias ir Norbutas po 25c. Gaidelis 32 c., A. Morkunaitė 15 c., K. Morkunas ir F. Dapkus po 10 c.

Vestuvės buvo be jokių bažnytinių ceremonijų, su civilišku šliubu.

J. R y s h k u s.

MOTERŲ SKYRIUS.

Ko kūdikis reikalauja nuo motinos?

Jeigu mes kalbame apie moteris-motinas, auklėjimą kūdikių ir apie busiančią kartą, tai mes turime pakalbėti ir apie tą mažutį kūdikėlį, kuris dar nekalbėdamas, bet jau reikalauja nuo savo motinos, kad jį užaugintų sveiku draugijos nariu.

Motina, jeigu tu nori matyti savo sunų ar dukterį sveikais, tvirtais fiziškai, protingais ir dorais, tai tavo privalumu yra išpildyti šituos tavo mažučio kūdikėlio reikalavimus, už kurį aš čion šneku; bet persistatyk sau, jog tai tavo kūdikėlis šneka.

Kuomet tavo kūdikėlis pradeda tau po širdžia krutėti, jis tau sako:

1) Nustok lankius dirbtuvę, kurioj tu kvėpuoji netikusi oru, nes tas man netik nepriduoda stiprumo, bet dar užnuodina mano kraują ir aš gimsiu nesveikas.

2) Nesėdėk susilenkus ir nedirbk sėdėdama, nes tu susilenkus labai sulamda mano silpnučius sąnarėlius ir tas man labai kenkia. Geriaus dirbk stovėdama, o pasilsiu vietoj atsėsti — atsigulk. Už tai aš busiu dėkingas tau.

3) Negerk daug svaigančių gėrimų, nes tas man labai kenkia ir aš užaugęs galiu tapti girtuokliu, kas gali atsilipti ir ant mano vaikelių.

4) Stengkis vengti piktumo ir staigaus persigandimo, nes tas labai greit pasilieka pas mane ir aš galiu užgimti paraližuotas ir netikusio budo. Vietoj to, tu stengkis tankiai vaikščioti ant tyro oro, but linksma, mandagi ir galvoti apie pasaulį, apie jo gražumus, skaityt tinkamus raštus ir tt.

Jeigu taip darysi, tai aš tapsiu stiprus ir gimdamas nesusiteiksiu tau taip daug skausmų, užaugsiu sveikas; sušelpsiu tave senatvėj ir daug naudos atnešiu visai žmonijai.

Čion trumpai pabrėžiau kūdikio reikalavimus nuo savo

motinos; smulkmenas padėjau į šalį. Bet geisčiau, kad motinos prisilaikytų nors tų didžiųjų kūdikio reikalavimų, jeigu nori sulaukti savo kūdikius sveikais ir naudingais ateities žmonėmis.

Gal tu, skaitytojai ar skaitytoja, pasakysi, kad gyvenimo sąlygos nedaleidžia apleisti dirbtuvę, nedaleidžia atskvėpti tyru oru, nedaleidžia socialiai pavalgyti ir nedaleidžia vargingai motinai atsakančiai pasilsėti. Tas yra tiesa, ir aš žinau, kad dabartinė tvarka tukstančius motinų neprileidžia prie išpildymo viršminėtų kūdikėlio reikalavimų ir žudo juos dar negimusius, o podraug ir motinos žuva juodosi dirbtuvėse, kraudamos kapitalistams turtus.

Bet užtai mes šaukiame, kaip vyrus, taip ir moteris stoti ant kovos lauko, reikalauti nuo dabartinės tvarkos geresnių sąlygų gyvenimui, pasilsio ir duonos motinoms! O jeigu jinau nenori išpildyti mūsų reikalavimų! — griaukime ją!... O jos vietoj pastatykite naują pasaulį!...

Į kovą, moters-motinos, vardan savo kūdikėlių ir visos žmonijos išsiluosavimo iš šio pragaro!...

Senas Vincas.

Vergės mergaitės Japonijoje.

Kitasyk Japonija nešiojo šį gražų vardą — «gėlių ir vaikų rojus». Dabar gi Japonija yra kraštas vaikų vergijos. Daugumas vaikų-vergų tai mergaitės.

Iš 1,000,000 darbininkų, išnaudojamų 10,000 dirbtuvių moterų yra 700,000.

Apie 70,000 iš to skaičiaus yra jaunesnės, kaip 14 metų. Agentai vaikščioja po sodžius ir prikalbinėja gėrai-džius kaimų žmones, kad leistų savo mergaites-kūdikius į miestus, pripasakodami stebuklingų istorijų apie miesto geribes. Melai turi pasisekimą. Tėvai ir motinos atiduoda savo mergaites į miestus, kad prasiskintų sau kelią pasaulyje.

Po keturių ar penkių metų, tulos jų grįžta namo, su vargusios dvasia ir kunu, fiziškai ir dvasiškai pagadintos.

Dr. Kuwada viename Tokyo žurnale pasako apie aplinkybes, kokiose tos mergaitės dirba:

«Kai-kuriose dirbtuvėse yra laikrodžiai nematomai suturimi, kad darbininkės dirbtų viršlaikį (overtime) be užmokėčio.

«Daugelyje dirbtuvių mergaitėms neduodama laiko net pavalgyti ir jos turi valgyti dirbdamos.

«Dauguma medvilnės verpiamųjų dirbtuvių dirba dienomis ir naktimis. Tasai naktinis darbas, kurį atlieka sykiu vyrai ir moteris, yra labai demoralizuojantis (nupuldantis doroj).

«Yra vartojama nežmoniški baudimo būdai. Botagas yra vartojamas; kai-kada mergaitės esti užrakinamos tamsiuose kambariuose; kartais joms esti sumažinamas valgis ir jos alkanos turi dirbti visą paskirtą laiką. Bausdami, dažnai joms taip numuša algas, kad jos, išdirbusios savo laiką pagal kontraktą, turi pasitraukti be skatiko iš dirbtuvės». — Pagal The Daily People.

SAJUNGOS REIKALAI.

LSS-gos viršininkų nominacija.

Nominacijos blankos išsiuntinėta. Kuopos ir pavieniai, kurie turi jas gauti nuo C.Sekretoriaus, jei dar negavo, tai tegul tuojaus pareikalauja C.Sekr., o blankos bus prisiųstos. Kuopos, prigulinčios prie rajonų, gaus blankas nuo savo rajono sekretoriaus. Visos kuopos, išpildžius blankas, turi jas sugrąžinti, pagal reikalą, rajono sekr. arba C.Sekr. ne vėliau, kaip *rugsėjo (September) 10 d. š.m.*

Kuopos komitetas turi ypatingai atkreipti atidą į taisykles, kurios randasi blankoje, ir blankos turi but išpildytos sulgų jų.

Ant blankų yra rubrika ir dėl Keliaujančio Organizatoriaus. Nors dar galutinai nežinoma, ar referen dumas jį pripažins ar ne, bet dėl lėšų sumažinimo, t. y. kad nereikėtų spaudinti kitų tam tikrų blankų dėl keliaujančio organizatoriaus nominavimo, kuomet jau bus nutarta jį užlaikyti, tapo įdėta ta rubrika paprastose nominacijos blankose ir, draugai, turėsite į kel. org. nominuoti taip, kaip ir į visus kitus urėdus. Jei referendumas jį atmestų, tuomet, žinoma, ta nominacija nueitų ant niekų, bet jei priims, tai darbas jau būtų atliktas ir nereikėtų antrąsyk dirbti.

Į keliaujančius organizatorius VI susiv. nominavo J.Perkuną, A.Žagarą ir F.J.Bagočių. Draugai gali bile kurį iš jų nominuoti arba kuri—nors kitą draugą, kuris, pagal jusų nuomonę, atsako tam tikslui.

7 VIII. 11.

LSS. Centro Sekr. A.Purvis.

Žinokime, ką renkame į LSS. viršininkus.

Draugai, atėjo laikas nominacijų į S-gas viršininkus ir greit ateis rinkimai. Kad viršininkų rinkimas yra svarbus bile organizacijoje, tą žino kiekvienas. Labai daug organizacijos gerbuvis priguli nuo jos viršininkų. Kuomet jie pildo savo pereinigas teisingai, dirba su pasišventimu, prisilaiko organizacijos disciplinos ir, ypatingai, jei guodoja uliai demokratinis principą, tuomet organizacijoje visi dalykai eina taip, kad malonu žiurėti. Bet kaip greit pradeda priešingai elgtis arba negali atsakančiai atlikti savo užduočių, taip greit tas atsiliepia ant organizacijos ir, naturališka paskmė, organizacija nukenčia.

Todėl, draugai, išanksto apkalbėkime per organą, kas gali but atsakančiu užimti vietas mūsų taip svarbių įstaigų, kaip: P. K-to, C. S-rius, R-rius, Ad-rius ir L. K-to. Tą faktą, kad turime apkalbėti per organą kompetentiškumą mūsų renkamų draugų į S-gos įstaigas, pabriežė ir VI susivaziavimas. Šisai susivaziavimo nutarimas yra dideliu žingsniu mūsų organizacijos progreso linkui. Todėl, draugai, nežiopsokime, idant paskui neprisieitų mums patiems nukentėti, kada išrinksime į savo įstaigų pereinigų pildytojus žmones, kurie negali išpildyti savo pereinigų arba jieško priekabių, kaip tą mes jau patyrėme iš S-gos istorijos.

Cion aš pirmutinis paimsiu balsą ir pasakysiu savo nuomonę apie poros mūsų įstaigų pereinigas. Visupirma paimsi-me L. K-tą. Draugai, išanksto pasakau, kad šiuose rinkimuose mes turime vengti, kad neišrinktume L. K-tan tuos pačius draugus, kurie šiais metais yra L. K-te. Vengti tu-

rime todėl, kad šįmet L. K-tas, kurio pereinigos yra taip plačios, galima sakyti, apart poros tarimų nieko nėra nuveikęs. Plačiau buvau paaiškinęs apie tai savo raporte VI susivaziavimui.

Todėl turime rinkti žmones, kurie pildytų savo pereinigas.

Dabar kas link C. Sekretoriaus. Tos įstaigos pereinigų pildytojui, ypatingai dabar, kuomet S-rius atlieka ir Ad-jos knygvedžio pereinigas, darbo yra, galima sakyti, per daug. Pagalios, idant patį darbą atlikti atsakančiai, reikalaujama nemažo apsipazinimo su raštišku darbu, buchhalterija (knygvedyste), angliška kalba ir, ypatingai, pačios organizacijos dalykais. Dabartinis gi atlyginimas už tą visą darbą yra p e r d a u g m e n k a s, ir negalima reikalauti nuo žmogaus, turinčio kompetenciją tą darbą dirbti, kad jis dirbtų už tokią mažą algą, t. y. už \$53.00 į mėnesį. Žinoma, jei aš, kuris atlieku visą tą darbą už tokią algą, pareikalaučiau algos pakėlimo, tuomet galėtų kilti užmetinėjimai, kad aš noriu tik daugiau algos, nes ir taip tuliems mūsų draugams išrodo, kad nėra reikalo užmokėti man už mano darbą, atliktą 1909 ir 1910 metais. (Mat, manoma, gerai buvo atliktas, ermyderių nesukelta, tai kam dar čion mokėti? Geriau, kad mums paliktų tie pinigai kišeniuje). Taigi, velydamas S-gai vien tik gero ir nenorėdamas sukelti ginčus apie pakėlimą algos Centro Sekretoriui, aš geriau pavesiu kitam, per jus išrinktam, draugui tą darbą dirbti, kuomet pasibaigs mano tarnystė.

Jei nenorite, draugai, kad jusų balsai nueitų ant vėjo, bereikalingai mane nominuojant, tai n e n o m i n u o k i t e į Centro S-rių, nes aš kandidaturos šįmet į LSS. Centro Sekretorių n e p r i i m s i u. Jei priimsiu, tai priimsiu kandidaturą į kitą kokį urėdą, jei jausiuosi, kad esu kompetentiškas jo pereinigas išpildyti.

Iš savo pusės draugams patarčiau, kad renkant C. Sek. tēmytų, kad tas draugas būtų tokiu, kuris: a) yra sekęs visą laiką organizacijos bėgi, o ne tik tuomet pradeda tēmyti organizacijos reikalus, kada jau rinkimai eina; b) energiškas ir atlieka visus darbus nuosekliai, o ne paviršutiniai, kaip pas mūsų nekuriuos urėdų pildytojus tas yra įsigyvenęs; c) pažintų organizacijų reikalus abelnai, o ne tik mūsų vienos Sąjungos; d) pažintų buchhalteriją ir e) pažintų anglišką kalbą, bet po angliškos kalbos pažinimu nereikia suprasti, kad jau tas supranta «orai» anglišką kalbą, kuris gali šiaip-taip susikalbėti ir angliškai teisingai adresą parašyti, nes čion reikalinga gerai žinoti netik kalbą, bet ir rašybą, kadangi prisieina gana daug laiškų parašyti angliškoje kalboje. Draugai, kurie negali jausties kompetentiškais, tai geriau visai tegul neapsiima.

Apie draugus, kurie būtų kompetentiški užimti tuos urėdus, apie kuriuos aš kalbėjau, nieko neminėsiu, nes iš atžvilgio į mano S-gos pereinigų pildymo vietą, kokią aš užimu, jei aš patarčiau ypatas, tai išrodytų, kad agituojau. Aš pasakysiu savo nuomonę tada, kada jau kiti draugai bus apkalbėję tą dalyką.

Aug. C. Herman—Purvis.

LSS. VI-to susivažiavimo protokolo reikale.

Nėra ant svieto tokios organizacijos, kurios atstovai neuveiktų ko-nors, kas yra negeistina tuliems jos nariams, o kartais ir visai organizacijai. Taigi manau, kad ir mes, socialistai, ypatingai tarnaujantieji Sąjungai, neesame liuosi nuo klaidų.

Skaitau už pereiną, kaip narys, nors trumpai kritiškai pažvelgti į LSS. VI-to susivažiavimo protokolą ir jo pasekmes. Abelnai imant protokolą, susivažiavimo darbą, reikia ir verta pagirti. Vienok tos vietos protokole, kurios gali būti priešingos gerai tvarkai ir demokratizmui Sąjungoje, visuomet kritišku perkratinėjimu taisomos.

Paragr. II, sesijos VI, man išrodo, reikalauja perdag didelio skaitliaus kuopų parėmimui Sąjungos referendumo, nes įnešimas, nors būtų ir svarbiausias, tokiu būdu užsitęs labai ilgai. Praktika jau parodė, kad Sąjungoje iki šiolei buvo reikalaujama vienos kuopos parėmimo, o ir tai kartais prabėgdavo net visas mėnuo iki parėmimui.

Paragr. IX, sesijos VIII, išrinkimas komisijos galutinam sutvarkymui Kooperatiivsko ratelio knygy leidimui (pagal atstovo raportą) reiškia, kad ratelis neatsakys prieš Sąjungą; ženklina, jis yra neprigulmingas *) Čia kyla turbūt didelis apsirikimas: ratelis bus sutvertas Sąjungos per jos atstovus ir nekurie nariai bus minėtame ratelyje, o neturės tiesos ratelį kontroliuoti. Daleiskime, įvyktų blogos pasekmės ratelyje. Visuomenė kaltintų ne vien ratelį, bet ir tvėrėjus. Kas paliktų Sąjungai daryti? Nei taisyti, nei pasiteisinti. Nemanau būti priešingu rateliui, bet kam maišyti savistovio ratelio reikalus su Sąjungos reikalais? Prašau drg. Gugi, minėtos sesijos pirmininką, paaiškinti, ant kokių pamatų susivažiavimas organizavo Kooperatiivšką ratelį, nes iš protokolo negalima pilnai suprasti. Jeigu nebus paaiškinimo, suvedančio ratelio reikalų su visos Sąjungos labu, tai aš reikalauju, kad kokiū-nors būdu IX paragr. būtų išbrauktas iš VIII sesijos LSS. VI-to susivažiavimo protokolo.

J. Brazauskas.

*) Taigi ratelis ir bus neprigulmingas. Jis turi but atskiriam inkorporuotas, idant galėtų legaliskai savo darbą varyti. Sąjunga nieko bendro su tuo rateliu neturi. Kadangi tuli sąjungiečiai uzmanė jį ir reikalavo, kad Sąjunga parodytų kelią, kaip tokį ratelį sutverti, tai atstovai, matydami, jog tokis ratelis galės buti naudingu darbininkų susipratimo ir apšvietimo pakėlimui, -- išrinko tam tikrą komisiją. Kooperatiivsko knygy leidimo ratelis teturės tiek bendro su Sąjunga, kaip ir pašalpos skyrius, kuris, turime patėmyti, nėra tveriamas prie Sąjungos, kaip tai protokole klaidingai įrašyta, bet yra **absoliutiškai neprigulmingas** nuo Sąjungos; VI susivažiavimo atstovai išrinko tam tikslui komisiją, tiktai idant padėti norintiems sąjungiečiams tą pašalpos skyrių susitverti.

Red.

Pranešimas II-ro rajono kuopoms.

«Kovas» N26 š. m. tilpo II-ro rajono nominacijos, kur buvo tik vienas kandidatas nomiuotas į rajono sekretorius, A. J. Neris. Todėl «Kovas» N28 J. V. Grinius parašė «II-ro rajono nominacijų dėlei». Jis tarp kit-ko nurodė, kad A. J. Neris neteislingai tik vieną patį save pastatė kandidatu į II rajono sekretorius.

Patėmijus tai, Baltimorės LSS. 14 kuopa pareikalavo, kad Eastono 42 kuopa iširtų tą dalyką ir apskelbtų «Kovoj», nes čia pat randasi prie 42 kuopos II-ro rajono sekretorius A. J. Neris.

Dalykas tapo iširtas per 42 kuopos komisiją ir atrasta, kad nominacijos buvo netobulos ir daug narių, nomiuotų į II-ro rajono sekretorius, visai nebuvo užklausta. Todėl 42 kuopa įneša II-ro rajono kuopoms, idant umu laiku būtų sušaukta II-ro rajono XI konferencija apkalbėjimui viršminėtų klaidų.

P. S. Kadangi dabartinės nominacijos atrasta netiesotomis, tai 42 kuopa įneša, kad tuojuas po II-ro rajono XI konferencijos būtų apskelbta nauji rinkimai į rajono viršinin-kus.

LSS. 42 kuopos lštyr. Komisija: $\left\{ \begin{array}{l} V. J. Stankus, \\ S. P. Meskauskas, \\ J. Jankauskas. \end{array} \right.$

Atidal LSS. III-čio rajono.

Draugai, atkreipiu jusų atidą į tai, kad III-čio rajono sekretorius drg. B. K. Kondrotavičius sušaukė ekstra konferenciją, kuri atsibuvo 23 d. liepos š. m. Laiške K. Justinavičiui, III-čio rajono fin. sekretoriui, jis rašo, jog šaukė konferenciją, remdamasis praėitos XVI konferencijos tarimu. Kadangi aš buvau XVI konf. pirmininku ir žinau, kas buvo toje konf. veikta, tcdėl protestuoju prieš tai, kad sekretorius sušaukė ekstra konferenciją. XVI konferencija negaliojo jį taip daryti; sekretorius pasielgė sauvaliskai.

Paskui, kaip man praneša draugai: K. Justinavičius ir J. Indriukonis, kurie dalyvavo ekstra konferencijoje, visi draugai ekstra konf. buvo be mandatų. Taigi tie draugai nebuvo įgalioti nuo kuopų veikti, o vienok veikė, kaip tai: nutardami pridėti \$2.00(?) drg. J. Baltrušaičiui, delegatui į VI-tą LSS. susivažiavimą, ir savo tarimą nusprendė priskai-tyti prie XVI konferencijos. Aš protestuoju ir prieš tą; nes minėta konf. nutarė išmokėti delegatui \$30 pirm važiavimo į VI susivažiavimą.

Draugai, XVI konferencijos delegatai, tėmykite protokolą, kaip prisiųs jį kuopų nubalsavimui, ar tikrai jusų tarimus prišuntė. Sakau tėmykite todėl, kad ištikrųjų sunku bus atsimiti XVI konf. tarimus, nes juos taip ilgai neprišuntė. Protokolą irgi kasžin kada prisiųs dėl nubalsavimo.

XVI konf. pirm. F. K. V a b a l a s.

PRIE LSS. CENTRO Kn. Perž. K-JOS RAPORTO: Toblytėlės įplaukų ir išlaidų nuo liepos 1 d. 1909m. iki 1 sausio š.m.

I E I G O S.

Mėnesiai	Mėn. mok.	Pav. m. mok.	Prenum.	Pav. NN.	Apgarsn.	Literatura	Carterial	„K“ fond.	Lit. fond.	Paš. darbai	Pr. „M. Ir S“	Pren. „R D.“	Ivairum	Maš. fond.
Liepos	146,60	6,70	14,46	—	18,25	45,80	—	4,60	14,85	156,74	1,52	54,00	5,75	—
Rugpjūtis	240,80	6,00	15,88	—	50,50	67,36	4,00	1,78	,30	15,90	7,00	19,00	9,50	—
Rugsėjis	214,45	12,90	15,00	2,15	55,59	51,05	2,00	,20	—	81,52	11,00	29,50	22,20	—
Spalis	204,80	8,10	30,67	—	33,75	101,04	1,00	4,20	—	25,27	25,00	24,00	21,50	—
Lapkritis	210,90	8,50	20,50	,35	29,30	59,23	—	33,15	—	67,48	41,53	9,00	31,10	—
Gruodis	195,20	14,90	44,97	1,00	20,40	58,55	—	1,00	—	51,05	18,00	10,00	21,41	—
Sausis 1910	263,85	22,85	68,51	3,83	80,81	33,28	1,00	13,75	—	82,15	13,00	9,00	26,50	—
Vasaris	280,00	23,30	33,50	2,95	88,58	53,22	1,00	—	,10	34,45	15,15	7,01	14,90	—
Kovas	233,50	2,50	25,91	,65	53,00	29,91	3,00	—	—	81,33	538,05	8,00	20,24	—
Balandis	275,05	13,40	22,25	—	57,97	76,14	2,00	—	—	69,02	84,75	—	18,80	—
Gegužės	201,65	18,70	27,94	,38	58,95	86,32	2,00	—	,25	137,42	20,00	6,00	20,70	—
Birželis	214,35	7,40	21,00	3,15	136,81	75,40	1,00	2,25	—	55,25	8,00	1,00	21,70	—
Liepos	178,05	10,00	16,98	3,49	45,20	37,45	2,00	—	—	17,40	13,50	2,00	20,60	—
Rugpjūtis	223,05	9,60	15,25	13,31	33,00	71,60	—	—	4,45	37,00	20,00	3,50	23,53	71,50
Rugsėjis	236,95	16,90	16,46	,33	72,20	75,07	1,00	1,00	1,95	85,70	18,20	10,72	21,70	—
Spalis	237,45	7,70	14,50	6,08	55,58	117,29	—	74,00	—	35,50	45,07	2,00	26,28	—
Lapkritis	211,25	14,80	18,06	13,30	113,85	116,65	2,00	48,95	—	114,20	12,50	1,00	20,00	—
Gruodis	234,90	4,20	34,98	,40	27,75	69,40	2,00	29,65	—	110,05	4,10	1,00	7,37	—
	4,002,80	208,45	457,42	51,37	1,031,49	1,224,76	24,00	214,53	21,90	1,257,43	896,37	196,73	353,78	71,50

I Š E I G O S

Mėnesiai	Algos	Popiera „K.“	Sp. ir išsiunt. „K.“	Spaust. [rank.	Kn išleid.	Paš. d. pop.	Paš. d. stat.	Namų išlaidos	Liter. pirkti	Ivairios smulk.
Liepos	210,00	75,78	20,20	1,35	25,00	—	84,95	31,52	—	11,39
Rugpjūtis	186,00	45,00	49,62	7,16	—	4,70	5,00	38,13	4,31	36,68
Rugsėjis	100,00	16,88	184,61	2,26	—	16,51	1,48	40,96	5,94	37,67
Spalis	100,00	38,12	153,44	2,32	—	19,50	36,99	58,74	25,68	68,72
Lapkritis	100,00	51,53	147,61	29,60	—	8,95	28,00	50,90	—	40,06
Gruodis	100,00	34,66	143,34	49,16	20,70	10,73	32,88	48,80	17,00	29,01
Sausis 1910	100,00	36,57	168,93	9,21	23,25	23,17	40,80	50,60	—	74,44
Vasaris	100,00	40,00	140,17	74,59	—	—	32,75	50,01	66,73	30,19
Kovas	100,00	60,00	154,50	9,69	—	13,69	59,80	49,40	26,97	132,48
Balandis	100,00	40,00	164,02	—	—	20,25	45,00	40,78	26,77	88,70
Gegužės	100,00	40,00	160,49	40,25	—	84,91	154,60	39,92	7,88	74,31
Birželis	100,00	48,00	155,51	68,08	10,00	19,24	57,90	41,82	28,96	49,52
Liepos	100,00	48,00	174,37	21,62	42,60	4,70	14,80	63,00	30,42	15,12
Rugpjūtis	180,00	48,00	156,27	5,49	22,70	7,71	52,50	43,20	9,32	121,09
Rugsėjis	110,00	48,00	143,14	9,80	54,65	21,91	34,62	45,02	35,04	38,28
Spalis	110,00	24,00	164,45	7,52	132,36	—	50,52	66,56	198,02	35,20
Lapkritis	110,00	48,00	156,20	17,07	42,35	9,79	25,38	55,76	79,19	210,97
Gruodis	110,00	48,00	164,90	8,27	3,60	25,18	131,32	49,25	20,00	75,87
	2,116,00	794,54	2,601,77	363,44	377,21	290,94	889,29	874,37	582,23	1,169,70

Biblijografija.

Tikejimo žiedai Pagal angliškų raštus sutaise ir išleido K. Rutkus. «Teisybe», trimėnesinė Lietuvių Darbininkų brošiurėlė. N1, St. Louis, Mo., 1910 m.

Visai nedaug mūsų turime socialistiškos literatūros, bet ir tarp jos yra nemažai visai niekam netikusios.

K. Rutkų mūsų žinome, kaip socialistiškų brošiurėlių ir lapelių autorių ir išleistoją. Dabar gi jis sumanė leisti perijodiškai kas trys mėnesiai po brošiurėlę. Ir šioji brošiurėlė yra pirmasis numeris tų perijodiškų leidimų.

Kelios paskutinės jo brošiurėlės, ypatingai «Krikščionybė ir Socializmas», sukėlė gana smarkią kritiką, o tuli net išsireiškė, kad tosios jo brošiurėlės tinka tik pečiui pakurti. Todėl jis šios knygelės prakalboj ir atsako jiems ir pasisako, kad jam «vistiek, ar kas pirks ar ne. Aš žinau gerai, kad ir su geriausia galima pečių pakurti». O pačioj pabaigoj pra-

kalbos pasako: «Nors nieko nesiklausiant ir neduodant niekam spręsti pirm išleisiant, bet su atspausdintomis kiekvienas galės padaryti tą, kas jam patinka, galės skaityt, kritikuot arba ir pečių pakurt».

Mūsų pečiaus nekursime su jo brošiurėlėmis (nes viagi toks kuras perbrangiai atsieity), bet kritikuoti kritikuosime, nežiurint, ar autorius ant to paisys ar ne, nes žmogus turi žinoti ką perka.

Šioji brošiurėlė, «Tikejimo Žiedai», buvo skaityta vienuose susirinkimuose St. Louis, Mo. ir Maryville, Ill. Ji susideda iš trumpų aforizmų (Trumpas sakiny, užveriantis savyje kokią taisyklę arba išmintingą patarimą, paimtą iš abelno žmonių patyrimo. Red.), daugiausiai nieko bendro neturinčių su tikėjimu. Neretai ir vienas kitam tie aforizmai prieštarauja, taigi yra ir be prasmės. Štai pavyzdys:

«Religija fanatiškoji (t. y. tikėjimas į dievo buvimą. K. J. V.) tai dogma išsvajota ligučių žmonių».

«Kodėl dievas sutvėrė ir t. t.»

Ten vadinama tikėjimas į dievą dogma išsvajota, o kitur — jau dievas tveria žmogų.

Pasitaiko ir tokie sakiniai:

«Gamta, nors ir nepermaldaujama, tačiau ant žmogaus veiksmo ir dejavimo neatsiliepiama». (Visur pabraukta mano. K.J. V.).

Šioje knygelėje galima rasti visokių aforizmų, pradedant nuo Socijalizmo, baigiant religiją, mulais ir šeimynišku gyvenimu. Taipgi atkartojama sena pasaka, buk Kristus buvęs socialistu ir revoliucionierium. Vietomis randame ir satyriškų aforizmų.

Gale knygelės yra pridėta «Mirtis Socijalizmui». Jei tą K. Rutkus rašė kaip satyrą, tai iš jo yra geras satyrikas, bet jei rašė kaip rimtą dalyką ir rimtai, tai netikęs teoretikas ir nepažįstantis sociališkos evoliucijos. Bet, kadangi tai labai charakteristiškas dalykas ir gali tikriausiai atvaizdinti pačios knygelės turinį, tai paduodame jį ištiesai:

«Tik tuomet mirs Socijalizmas, kada liutai pradės būti žolę, panašiai kaip jaučiai.

«Tik tuomet, kada žalčiai pradės vaikščioti taip, kaip žmonės.

«Tik tuomet, kada jaučiams ant odos vietoj plaukų, augs plunksnos.

«Tik tuomet, kada keturkojai nustos vedę vaikus, o pradės dėti kiaušinius.

«Tik tuomet, kada vištos nustos dėti kiaušinius, o pradės vadžioti vaikus.

«Tik tuomet, kada moteris nenešios anđarokų, vokiety negers alaus.

«Tik tuomet, kada suris kvėpės dešra, o žemės arimui bus taisomos žagrės iš stiklo.

«Kada tas viskas išsipildys, šitasai svietas tuomet pavirs į niekus, prapuls kaip dulkė ore. Tik tuomet ant visados mirs Socijalizmas.»

Skaitytojau, ką sakote ant tokio «pranašavimo»?

Bet gi ir Rutkus nelaimingas. Sako, kad Socijalizmas tuoj su visu pasauliu išnyks, kaip tik moteris perstos nešioti andarokus. O jau dabar, netik dar nemirus Socijalizmui, bet dar jam ir neįvykus, moteris vietoj andarokų pradeda nešioti kelines. Nejaugi dėl tų kelinių ir nebeįvyktų Socijalizmas?

Ir kam tokias brošiūrėles reikia leisti? Tik jau ne agitacijai, nes nesuprantas žmogus, perskaitęs tokią brošiūrėlę tiek pat žinos, kiek ir neskaitęs jos. Susipratusis gi nieko, visai nieko sau naudingo ir naujo neras. Naujas tik Rutkaus išradimas: politiką išguldinėti aforizmais.

Gaila tik laiko, triuso, pinigų ir popieros sunaikinti ant išleidimo tokios brošiūrėlės, nes naudos skaitytojams jokios nėra.

Ne be prasmės, nieko nereiškančių aforizmų rinkinių mums reikia, bet gerų knygų, iš kurių skaitymo turėtume sau naudą.

K. J. Valys.

Laiškai į Administraciją.

Šiuomi danešu, kad «Kovą» man neperstotumėt siuntenėje, aš prisiėsiu užmokestį. Pirmiau buvau mislinęs jau «Kovos» neskaityti daugiau, ba prie senojo redaktoriaus ji buvo negera. O dabar prie naujo redaktorius dikčiai «Kova» pagerėjo, per tai nutariau ir toliau «Kovą» skaityti.

Sveikinu naują «Kovos» redaktorių, velydamas viso gero.

J. Rumbavičius, 31 d. liepo, 1911 m. Pottsville, Pa.

II.

Maloni Administracija!

Gavau nuo jūsų paraginį, kad užsimokėčiau už «Kovą», aš pats žinojau apie tai ir ronglausi duoti žinią. Dabar danešu, kad už «Kovą» mokėti negaliu, ne dėlto, kad nenoriu «Kovos», bet negaliu — sergu. Aš myliu «Kovą» skaityti ir nenorėčiau jos apleisti, ba skaitau jau 2½ metai. Jei vėl galėsiu dirbti, tai be «Kvos» nei vienos savaitės nebūsiu.

A. Borkey, August 1, 1911 m. Phila., Pa.

Atydai LSS. 22 kuopai Chicago, Ill.

Gerbiami draugai! Mūsų draugus vasaros karščiams užėjus, negalima buvo nei ant susirinkimų priprašyti. Taigi, draugai, jeigu jums rūpi ateitis žmonijos, tai nors dabar orui atvėsus, malomėkite laukytis į susirinkimus, kurie atsibus kiekvieną 1-mą nedėdienį mėnesio, 4 val. po pietų McCormiko svetainėje, ant antrojo lubių. Taipgi nepamirškite atsivesti ir naujų draugų.

Sek. A. Ripkeviče.

Kelstone Phone Main 14—28.
Bell Phone Lombard 2506 A.
Dr. Phillip ROVNO
423 Pine St. PHILAD., PA.
Priėmimo valandos:
Nuo 10 ryto iki 3 P.M. Nuo 6 iki 8 vak.
Galima susikabėt rusiškai ir lenkiškai.

:: Mokykis būt barberiu ::

Galima išmokti per 4 ar 6 nedėlias. Kastoja tik \$30. Mes duodame nočyma. Tas amatas geras visam sviete. Būsi savo bosu. Aple daugiau rasyk arba atelk . . .
Nosokofs' Barber School
1405 Penn Ave.,
Pittsburg, Pa. Dept. K

Dr. KOLER, LIETUVIS GYDYTOJAS

Yra tai vienatinis gydytojas Pittsburge, diplomuotas Varšavoje, kuris turi suvirš 15 metų išbandymo gydyme visokių ligų. Išgydo visokias ligas, nepaisant iš kokios priežasties paeina, kaip tai: Naktinius Troitėjimus Sėklos, Syfilio, Triperio, Vyriškos pušijos, taipgi gydo Savvališkas ligas. Jojo speciališkumas yra gydymas užsenėjusias ligas Nervų, Reumatizmo, Plaučių uždegimo, Nupuolės silpnybės ir Kraujo nubėgimą Užsenėjusias ligas kad ir nuo tėvų paeinančias. Per laiškų negyda.

Dr. KOLER 638 Penn Ave., Pittsburg, Pa.
Adinos: nuo 9 iki 5 vakare. Nedėloj nuo 9 iki 4 p.p.

PARANKIAUSIAS DARBO ZMONEMS LAIKRAŠTIS

“RANKPELNIS”

Leidžiamas L.S.S. Didžiojoje Britanlijoj. Eina kas 2 savaiti. “RANKPELNIS” stovedamas ant darbininkų reikalų sargybos, ruplnasi suteikti žinias apie darbininkų judėjimą įvairiuose kraštuose, “RANKPELNYJE” tilpsta apart žinių ir mokališki straipsniai, apysakos, statistikos ir t. t. In šitų skyrių rašo įzymesniejie Europos lietuvų rašėjai. “RANKPELNIO” kaina: metam \$1.00 pusei metų 50c, trims mėn. 25c. Pinigus ir laiškų reikia siųsti šiuo adresu:

„Rankpelnis” Lily Bank, Bellshill SCOTLAND

Retkalaudamas numerio pažūrėti įdėkite stampą už 2c.

«KOVOS» Agentai.

- J. ČIČINSKAS,**
437 N. 9th st., Philadelphia, Pa.
- J. STASIULEVIČIUS,**
108 N. Wyoming st., Hazleton, Pa.
- A. KUBILIUS,**
3423 T st. So. Omaha, Neb.
- M. ŠLIAKYS,**
Box 581, Forest City, Pa.
- A. ŽILINSKAS,**
Box 923, Wallingford, Conn.
- J. P. ČEPULIS,**
1070 Wyoming av., Pittston, Pa.
- J. MATJOŠAITIS**
120-124 Grand St., Brooklyn, N. Y.
- MATT SENKUS**
46 Knox St., Lewiston, Me.
- J. PETRIKIS**
1514 Ross Ave., Scranton, Pa.
- A. A. REKLAITIS**
234 Wayne St., Jersey City, N. J.
- SIMON KARALIUS**
342 Lenox St., Norwood, Mass.
- P. A. JETULEVIČIUS.**
Mass. Gen. Hospital
O.P.D. Boston, Mass.
- F. STASIUKELIS.**
Box 1588, Fitchburg, Mass.
- J. A. TILINDIS.**
1115 Exchange av. E. St. Louis, Ill.
- A. KALASKY**
Box 1306, Renton, Wash
- A. KAZEKEVIČIUS.**
P.O. BOX 60, Edwards Ind.
- M. K. ŽVINGILAS.**
R.F.D. Simsbur Conn
- P. GLAVECKAS**
635 W. Lombard St., Baltimore,
- J. KALAKAUSKAS**
55½ Green St., Worcester, Mass.
- J. J. VAITKEVIČIUS**
48 Walnut St., New Haven, Conn
- J. BINDOKAITIS.**
Henry St Rochester N Y

Rusiškai-Amerikoniška LINIJA

Vienatine be persedimo tarp Amerikos ir Liepojaus (Rusija).

8½ d. Rotterdamą	11½ d. Liepojų
III Klesa \$29.00	III kl. \$30.00
II Klesa 45.00	II klesa 47.00
I Klesa 52.00	I klesa 62.00

Reikalaujant smulkesnių žinių kreipkitės pas mūsų agentus arba pas Generališkąjį agentą.

A. E. Johnson & Co.
Gen. Pass. Agent
27 Broadway New York.

Knygėlė ūkėsystės popieroms

Arba kaip tapti Suv. Valst. piliečiu. Pats vardas jau atsako už ją, todėl daug nereikia aiškinti. Prekė tik 25c. Reikalaujantiems daugiau, nuleidžiama nuošimtis. Atsišaukite į «Kovos» Administraciją.

MOTERYS!

Čėdykit Pinigus, Laiką ir Sveikatą
Nesikankinkite vasaros karščiuos su sunkiu, neparankiu prosu
Nusipirkit naujos galdynės prosą, jis gamina šilumą savyje vienodai.

Suprosinsite drapanas į pusę laiko su smagumu, geriau, parankiau ir dešimtį kartų pigiau negu pagal senovišką būdą: beto sudėysite savo brangią sveikatą, pajėgas ir nervus. Prosinimas bus jum smagumu vietoj kankynės. Prosas šildomas viduryje su gasolinu ar alkoholiu. Geresnis ir pigesnis negu gazu ar elektra šildomas. Nereikia laukti kol prosas įkais, nereikia bėgti nuo pečiaus prie stalo ir atgal, nesudegins drapanų. Prosas šildo vienodai visą laiką. Šilumą galima reguliuoti kaip norima. Už vieną centą šildo per penkias valandas. **Nepavojingas, švarus, be atsidavimo.** Galima vartoti kur tik norima: viduj, lauke po medžiais, ant porčiaus ar kelionėje. Visuomet gatavas. Pilnai gvarantuotas. Pigus. Užsimoka į tris mėnesius. **Kaina tiktai \$4.00.**

THE J. ILGAUDAS NOVELTY CO.
1613 S. Halsted St., Dept. K, Chicago.

BUK VYRAS

50,000 KNYGU

Vysai Dykai Del Viru

Ta knyga yra stebuklinga ir siusta yra tyk del vyru. Knyga ta prastais, suprastais žodžiais pasaka kaip gal atgauti vyriškumą, isigydyti nuo uznuodijima krauja arbasypili, nubiegima sieklos, patrotitu stypribe, pučkus ir kitus išmietimus, negromulavima, patrotitu stypribe, pylva, kiapenu, inkstu ir pusles ligas, ruma-tizma, gonorrhoea arba triperi, naujai igautas lygas, strictura ir vysas vyru lygas, gal buti išgidomas sava namuse privatiškai, slapta ir labai pygjai.

Ta, dykai igauta knyga, pasakis jums kodėl jus kentat ir kaip galet galutinaj isigydyti. Knyga ta yra krautuvė žinios, katrus ture žinoti kožnas vedes arba nevedes vyras. Ta knyga yra parašita par Daktara, katras atsydave ilgo lajka tyrinejmu tu, specialiska lygu. Temykit, jog ta knyga yra siusta vysai dykai, užmokam už pačto, ing užpečetita konverta. Nesiusk nekokių piningu, tyk parašik sava varda, ir adresa ant žemiaus paduotu kuponu, katru siusk mums šendena.

DYKAJ GAUTOS KNYGAS KUPONAS.

DR. JOS. LISTER & CO., L 903 22 Fifth Avenue, Chicago:
Godotinas Tamista: Pagal Tamistos prižadėjma, aš norielja jog Tamista prisistumet man vysai dykai vėna jusa knyga del vyru

Vardas.....
Adresas;..... Steitas.....

Geradejyste Visiems sergantiems ir nesvelkiems ŽMONĖMS!

Nuo senel uždėtas **Philadelphijos Medikal Klinikas** išgydymui visokioms ligoms sergantiems. Geradėjingų žmonių

Gausybės žmonių, per daktarus kurie yra Klinikę, apturėjo sveikata išsigydė: Philadelphijos žmones nereikalauja papulti kur nors į apgavikų rankas arba menkos vertės daktarpalaikiu; kurie apsimą o negali išgydyti, nes Philadelphijos M. Klinikas visiems pagelbsti kurie čion tik kreipėsi.

Philadelphijos žmones yra laimingi, turėdami savo miestę tokį garsu geradėjinga Kliniką, kuris pasekmingai, teisingai, greit ir gerai, kad apsimą, tai kiekvieną sergantį išgydo; todėl, kad čion:

Tik parinkti geriausi daktarai specialistai darbuojasi.
PASARGA: Teisingumas, gerumas užtikrinta visiems; nes šitas Philadelphia Medical Klinikas, yra paties Pennsylvanijos gubernatoriaus užtvirtytas-legalizuotas.

IDANT IR LIETUVIAI ŽINOTŲ,

kur atrasti tikra pagelba sveikatai, kaip Philadelphia, Pa., teip iš kita miestu, tad nutarta pranešti per laikrašti, kad pributu ar atsišauktu, o visi kurie trokšta apturės sveikatą ir visokias rodas Lietuviškoj kalboj ir, bus išgydyti nuo: skaudėjimo kaulu, snariu, strenu, krutinės, pečiu, ranku ir koju. Nesveikumo viduriu ir inkstu, žarnu ligu. Nusilpnėjimo, sunkaus kvėpavimo, nervu, slaptu užsikrečiamu ir nuo išdykimo ligu. Blogus sąjmus, kosulio, širdies ir galvosu ligu. Teip-pat moterų, skausmingas mensesines, gumbos ir visas kitas ligas, kurios tik atsiranda vargimui žmoniu. Gydomo kaip šviežes teip ir užsenujusias ligas. **Tu ar tavo pažystamas, nepaisek kad tau niekas nepagelbėjo, neatideliok, bet pribuk ar atsišauk, busi išgydytas, jai dar galutinai mirties neapimtas. Kam mokėti apgavikams daug kartų po dešimtis doleriu už kvarbuotą vandenį; kad Philadelphia Medikal Klinikę suteiks teisingas grynas gyduoles naujausio sutaisymo už mažą atnagrydyjimą, išgydys.**

KAM SIRGTI, kad gali buti IŠGIDYTAS.

Atsišauk ant šio adreso visada:

THE PHILADELPHIA MEDICAL CLINIC,
1117 WALNUT ST., tarp 11 tos ir 12 tos Gatv.
PHILADELPHIA, PA.

Geresnio daktaro ir geresnių liekarstų, kaip Philadelphia Medikal Klinikoj, nerasis niekur.

VALANDOS OFISO: Kasdien nuo 10 iki 4 po piet. Nedėliom ir šventom dienom nuo 10:30 iki 3 po piet. Ir vakarais: Utarninkais ir Pėtnyčiomis, nuo 6 iki 8-tos valandos.

SPECIALIŠKAS GYDYTOJAS

Dr. B. Ulanski M.D.

Seniai baigęs daktarišką mokslą MEDICO-CHIRURGIŠKOJ KOLEGIJOJ, Philadelphia, Pa. ir Baltimorės Medikaliskoj Kolegijoj, Baltimore, Md., kur vietinė ir valstijos valdžia užregistravo. Dabar jis atidarė naują ofisą po numeriu: .....

.....418 So. Broad st., Philadelphia, Pa.....
Kiekvieną išgydysiu: nuo reumatizmo, skaudėjimo kaulų, nugarkaulio, šonių; visokių kraujo ligų, užkietėjimo vidurių, negalėjimo valgyt, išbėrimų ant kūno, niežų, visokių dedervinų, silkinimo plaukų, skaudėjimo galvos, širdies ligų, inkstų, plaučių, kepenų, nerviškių ligų, nemiegojimo, neuralgijos, greitlo nuiletimo, sunkio kvėpavimo, persišaldymo, visokių slogų ir kitokių nalkinančių sveikatą ligų. Taipgi išgydysiu visokias moterų ligas

Prilma ligonius: ryte iki 11 val.; nuo 1 iki 3 val. po pietų; vakare nuo 6 iki 8 val. Dykai prilma ligonius Dr. B Ulanski tik biednns kiekvieną pėtnyčią nuo 2 val. po pietų iki 9 val. vakare, savo ofise:
418 S. Broad st. Philadelphia, Pa.

Geriausiai gydo visokias vyrų ir moterų ligas ir prie to yra geras specialistas. Gydo su pagelga naujausial išrastų instrumentų ir elektriskų prietaisų. Kas ypatis kai negali pribūti, lai rašo laišką adresu:

Dr. B. Ulanski, 418 So. Broad st., Philadelphia, Pa.

Arba lai telefonuoja: Bell, Spruce 43-55. Greitai gausite daktarišką pagelbą ir busite laimingi.